

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ*

Υπό ΓΕΩΡΓ. ΚΟΛΟΜΒΟΥ

Είς τήν παροῦσαν μελέτην ἐξετάζονται οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες οἱ προσδιορίζοντες τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν μορφήν τῆς οἰκονομίας εἰς τὰς χώρας τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομικὴ ὀργάνωσις εἶναι ἀτομιστικὴ.

Ἐπομένως εἰς ταύτην δὲν ἐρευνῶνται οἱ τεχνικοοικονομικοὶ παράγοντες οἱ ὀδηγοῦντες εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν¹.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος (I) τῆς παρούσης μελέτης ἐρευνῶνται οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες οἱ προσδιορίζοντες τὴν μετάβασιν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος (II) ἐξετάζονται αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ μέτρα, τῶν ὁποίων τὴν ἐφαρμογὴν προϋποθέτει ἡ μετάβασις τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην².

* Ἀνακοίνωσις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἑταιρείαν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, γενομένη τὴν 23ην Μαΐου 1958.

1. Βλ. Δ. Ε. Καλιτσουνάκη, Ἐφηρμοσμένη Πολιτικὴ Οἰκονομία, 1957 Ξεν. Ζολώτα, Νομισματικὸν Πρόβλημα καὶ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία, Ἀθῆναι, Παπαζῆση, 1950, σελ. 122-134. Ὡσαύτως οἰκονομικὴ δραστηριότης καὶ Πιστωτικὴ Πολιτικὴ, εἰς Ναυτεμπορικὴν, 1952. Ἐπίσης ἐκθέσεις τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν Ἰσολογισμῶν, τῶν ἐτῶν 1954, 1955, 1956 καὶ 1957. Ἐπίσης Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος: Διευθύνσις Οἰκονομικῶν Μελετῶν, Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία κατὰ τὰ ἔτη 1955-1957. Ὡσαύτως: Α. Ἀγγελοπούλου, Διὰ τὰ γίνη ἢ Ἑλλάς βιώσιμος καὶ ἀνεξάρτητος, εἰς Νέαν Οἰκονομίαν, Δεκ. 1957. Ἐπ. βλ. Γ. Β. Χαλκιοπούλου, Ἡ Πολιτικὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ πρόβλημα ἀνασυγκροτήσεως εἰς Νέαν Οἰκονομίαν, Ὀκτ. 1948. Ὡσαύτως, ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς ὀργανώσεως ἐκτὸς Σχεδίου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, εἰς Ἐπετηρίδα τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Βιομ. Σπουδῶν, 1948. Ἐπίσης, Προϋποθέσεις οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν καθυστερημένων χωρῶν, εἰς Ἐπιθεώρησιν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, 1947. Ὡσαύτως, βλ. Σωτηρίου Ἀγαπητίδη, Τὸ Σχέδιον Μάρσαλ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πρόγραμμα ἀνορθώσεως εἰς Ἐπετηρίδα τῆς Ἀνωτ. Σχολῆς Βιομηχαν. Σπουδῶν, τόμ. Β', 1949-1950. Ἐπίσης Β. Δαμαλά, Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία ἐν ὄψει δημιουργίας εὐρυτέρων χώρων, Ἀργύρη Παπαζῆση, Ἀθῆναι, 1957. Ὡσαύτως, βλ. Ὁργανισμοῦ Ἀνασυγκροτήσεως: Πρόγραμμα ἀνασυγκροτήσεως τῆς χώρας, εἰς Τεχνικὰ Χρονικά, Ἰουλ.-Αὐγούστου 1947. Ἐπίσης βλ. Δημοσιεύματα Ἀνωτάτου Συμβουλίου Ἀνασυγκροτήσεως, Ἰπουργεῖου Συντονισμοῦ 1949-1950. Ἐπίσης ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνασυγκρότησις, μετὰ τὸ Σχέδιον Μάρσαλ, Ἰπουργεῖου Συντονισμοῦ, 1955.

2. Βλ. Γεωργίου Ι. Κολόμβου, Οἱ προσδιοριστικοὶ παράγοντες τῶν μεταβολῶν τοῦ γενικοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν, εἰς Ἐπιθεώρησιν Οἰκον. καὶ Πολιτ. Ἐπιστημῶν, Ἰουνίου 1956.

I

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΕΣ
ΤΗΝ ΜΕΤΑΒΑΣΙΝ ΤΗΣ ΥΠΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΙΣ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΗΝ

Οί άποφασιστικοί πρωτεύοντες, κυριαρχούντες παράγοντες τής οικονομικής αναπτύξεως είναι οί κοινωνικοί και πολιτικοί. "Οντως, άφ' ης στιγμής οί κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες και ή πολιτική έξουσία επί τής οποίας ούτοι άσκούν αποτελεσματικήν επίδρασιν προβοϋν εις τήν άπόφασιν όπως διενεργήσουν τήν οικονομικήν ανάπτυξιν εις τήν ύπανεπτυγμένην χώραν, ή πραγματοποίησις τής τεχνικοοικονομικής διαδικασίας τής οικονομικής αναπτύξεως δέν έμφανίζει άνιπερβλήτους δυσκολίας. Πράγματι ή άπόφασις τών ως άνω παραγόντων πρός διενέργειαν τής οικονομικής αναπτύξεως συνεπάγεται άναγκαιώς, τήν άπόφασιν άξιοποιήσεως τών ύφισταμένων κεφαλαίων και παραγωγικών ιδιοτήτων του έδάφους πρός τόν σκοπόν επίτευξεως τής οικονομικής αναπτύξεως διά τής εφαρμογής τών τεχνικο-οικονομικών μεθόδων τών όδηγούντων εις ταύτην έν χρήσει εις τās άνεπτυγμένες χώρας.

Είναι εκδηλον ότι ή άπόφασις εκ μέρος τών επικρατουσών οικονομικών ομάδων και τής πολιτικής έξουσίας ήτις εκπροσωπεί ταύτας περι διενέργειας τής οικονομικής αναπτύξεως τής χώρας περιλαμβάνει τήν άπόφασιν πρώτον όπως προσκληθοϋν εις τήν χώραν ξένοι ίκανοί έμπειρογνώμονες τών τεχνικοοικονομικών μεθόδων τών όδηγούντων εις τήν οικονομικήν ανάπτυξιν και δεύτερον όπως αποσταλοϋν εις τās άνεπτυγμένες χώρας έθνικά ίκανά στελέχη πρός κατάλληλον μετεκπαίδευσιν, δηλονότι, πρός άρτίαν εκμάθησιν τών τεχνικοοικονομικών μεθόδων, τών συντελούντων εις τήν οικονομικήν ανάπτυξιν ως εφαρμόζονται εις τās άνεπτυγμένες χώρας.

Έκ τών άνωτέρω εκτεθέντων προκύπτει, ότι οί κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες άποτελοϋν τούς άποφασιστικούς κυριαρχούντας παράγοντας τής οικονομικής αναπτύξεως και ότι οί τεχνικο-οικονομικοί παράγοντες άποτελοϋν άπλώς συνέπειαν τής άποφάσεως τών κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων όπως προβοϋν εις τήν διενέργειαν τής οικονομικής αναπτύξεως και έπομένως επέχουν δευτερεύουσαν σημασίαν.

Εις τās κατωτέρω παραγράφους τής παρούσης μελέτης έρευνώνται οί κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες οί προσδιορίζοντες τόν χαρακτήρα και τήν μορφήν τής οικονομίας.

Οί παράγοντες τής ύπαναπτύκτου οικονομίας ως και οί παράγοντες τής οικονομικής αναπτύξεως κατατάσσονται εις δύο γενικάς κατηγορίας, πρώτον (α) εις τούς παράγοντας τών συντελεστών τής παραγωγής, δεύτερον (β) εις τούς κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντας.

Πρό τής εξέτάσεως τών άνωτέρω παραγόντων παρίσταται άνάγκη προσ-

διορισμοῦ τῶν κριτηρίων τῆς ὑπαναπτύκτου ὡς καὶ τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας.

Τὰ κριτήρια τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἶναι τ' ἀκόλουθα : Ἡ ἀναλογία τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ (δηλονότι τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὴν πρωτογενῆ ἢ γεωργικὴν παραγωγὴν), πρὸς τὸν συνολικὸν ἀπασχολούμενον πληθυσμὸν εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἀναλογίας τοῦ δευτερεύοντος πληθυσμοῦ (τουτέστι τοῦ ἀπασχολουμένου εἰς τὴν δευτερογενῆ ἢ βιομηχανικὴν παραγωγὴν), ὡς καὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ τριτεύοντος πληθυσμοῦ (δηλονότι τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὸ Ἐμπόριον, τὰς Σύγκοινωνίας, τὰς Τραπεζὰς καὶ τὰς Ὑπηρεσίας). Κατ' ἀκολουθίαν τὰ κριτήρια τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας συνίστανται εἰς τὴν μικροτέραν ἀναλογίαν τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ ἔναντι ἐκείνης τοῦ δευτερεύοντος ὡς καὶ ἐκείνης τοῦ τριτεύοντος πληθυσμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κριτηρίων συνάγεται ὅτι ἡ μετὰβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην συνεπάγεται τὴν μείωσιν τῆς ἀναλογίας τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ ἀπὸ ἐπίπεδου ἀνωτέρου ἐκείνου τοῦ δευτερεύοντος καὶ ἐκείνου τοῦ τριτεύοντος πληθυσμοῦ εἰς ἐπίπεδον κατώτερον τῶν δύο τελευταίων ¹.

Εἰς τὰς κατωτέρω παραγράφους ἐξετάζονται κατὰ πρῶτον (Α) οἱ παράγοντες τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως οἱ ἀναλυόμενοι εἰς τοὺς συντελεστὰς τῆς παραγωγῆς καὶ κατὰ δεύτερον (Β) οἱ παράγοντες τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς οικονομικῆς καθυστερήσεως οἱ ἀναλυόμενοι εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν σύνθεσιν τῆς χώρας.

1. Κατὰ τὸ Μηναῖον Στατιστικὸν Δελτίον τῆς Ἐθνικῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας, Ἰανουαρίου—Φεβρουαρίου 1957, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1951, ὁ ἀπασχολούμενος πληθυσμός, εἰς τὴν Γεωργίαν, Κτηνοτροφίαν, Ἀλιεῖαν κλπ. ἀνῆλθε τὸ 1951 εἰς 1.367.271 (Σελ. XVII) καὶ ὁ συνολικὸς ἀπασχολούμενος πληθυσμὸς εἰς 2.663.039, δηλαδή ἡ ἀναλογία τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ πρὸς τὸν συνολικὸν ἀπασχολούμενον πληθυσμὸν ἀνῆλθε τὸ 1951 εἰς 51,34 % ἢ 51 %. Κατὰ τὴν Στατιστικὴν Ἐπετηρίδα τῆς Ἑλλάδος τοῦ 1938, ἡ ἄνω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 50,05 % (σελ. 60) κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1907, εἰς 57,52 % κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1920, καὶ εἰς 61,11 % κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1928.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐμφανίζουν σταθερὰν αὐξήσιν τῆς ἀναλογίας τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ πρὸς τὸν συνολικὸν ἀπασχολούμενον πληθυσμὸν κατὰ τὴν εἰκοσαετὴ περίοδον 1907—1928 ἀπὸ 50% τὸ 1907 εἰς 61% τὸ 1928. Ἀναθίτως κατὰ τὸ ἄνω ἄνω μηνιαῖον Στατιστικὸν Δελτίον ἡ ἀπογραφὴ τοῦ 1951 ἐμφανίζει πτώσιν τῆς ἄνω ἀναλογίας εἰς 51% (ἀπὸ 61% τὸ 1928). Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων καταφαίνεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀποτελεῖ ὑποανάπτυκτον οἰκονομίαν, καθ' ὅσον ἡ ἀναλογία τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ (51,34% τὸ 1951) εἶναι ἄνωτέρα τῆς ἀναλογίας τοῦ δευτερεύοντος πληθυσμοῦ (20,66%) καὶ τῆς ἀναλογίας τοῦ τριτεύοντος πληθυσμοῦ (28%).

Ἀνεγράφη ἀνωτέρω ὅτι κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1951 ἡ ἀναλογία τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ ἀνῆλθεν εἰς 51%. Ἐπιπέδους ἡ μετὰβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην συνεπάγεται τὴν πτώσιν τῆς παρακαρθεύσεως ἀναλογίας ἀπὸ 51% εἰς μέγεθος 38% καὶ εἰς ἡμιανεπτυγμένην κατὰ τῶν 40% (ὡς π.χ. ἡ Ἰταλία).

Α'. ΟΙ παράγοντες τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως οἱ ἀναγόμενοι εἰς τοὺς συντελεστάς τῆς παραγωγῆς

Οἱ συντελεσταὶ τῆς παραγωγῆς, οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν τοὺς παράγοντας τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι : 1) τὸ Κεφάλαιον, 2) τὸ Ἔδαφος καὶ 3) ἡ Ἔργασία. Κατωτέρω ἐρευνᾶται ἡ διαδικασία καθ' ἣν οἱ συντελεσταὶ τῆς παραγωγῆς προσδιορίζουν τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν.

1. Τὸ Κεφάλαιον ὡς παράγων οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Εἰς τὴν οικονομικὴν ἐπιστήμην τὸ Κεφάλαιον θεωρεῖται ὡς παράγων τῶν δύο ἄλλων συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ Ἔργασία ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σὺν τῷ χρόνῳ (Ricardo—Böhm—Bawerk) δημιουργεῖ τὸ Κεφάλαιον. Εἰδικώτερον ἡ δημιουργία νέων Κεφαλαίων ἔχει ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τὴν συσσώρευσιν νέων ἀποταμιεύσεων, σχηματιζομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος ἔτους (καὶ ὄχι παρελθόντων ἐτῶν ὡς ὑπεστηρίζετο ὑπὸ πλείστων οικονομολόγων τοῦ 19ου αἰῶνος) καθ' ἃ παράγεται τὸ Ἐθνικὸν Εἰσόδημα. Ἡ συσσώρευσις νέων ἀποταμιεύσεων κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρόντος ἔτους, ἀντιστοιχεῖ πρὸς νέαν μείωσιν τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως ἧτις ἐν τελευταίᾳ ἀνχλύσει ἀποτελεῖ τὴν ἀναγκαίαν καὶ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς δημιουργίας νέων κεφαλαίων, εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ οἰκονομία εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν πλήρους ἀπασχολήσεως. Ἡ διαδικασία, ἡ παραγωγικὴ νέων κεφαλαίων εἶναι ἡ ἀκόλουθος : Ἡ Κοινότης ἀποφασίζει τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἐπὶ πλεόν τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἐντὸς τοῦ ἔτους φθαρέντων. Τοῦτο προϋποθέτει ὅτι εἰς τὴν νέαν κατανομήν τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὰς δύο θεμελιώδεις κατηγορίας τῆς παραγωγῆς, δηλονότι, τὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ τὴν παραγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν μειοῦται καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὴν παραγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν αὐξάνει. Εἶναι προφανές ὅτι, τῶν λοιπῶν παραγόντων μενόντων ἀμεταβλήτων, δηλονότι, τῶν μεθόδων παραγωγῆς καὶ συστημάτων ἐργασίας ὡς καὶ τῶν ὥρων τῆς ἐργασίμου ἡμέρας μενόντων ἀμεταβλήτων, ἡ ἀναλογία τῆς παραγομένης ποσότητος τῶν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν θέλει μειωθῆ, δεδομένου, ὅτι εἰς τὴν νέαν κατανομήν τῶν θεμελιωδῶν κατηγοριῶν παραγωγῆς, τὸ ποσοστὸν τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ εἰς τὴν παραγωγὴν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν μειοῦται. Μὲ ἄλλας λέξεις εἰς οἰκονομίαν πλήρους ἀπασχολήσεως ἡ ἀπόφασις τῆς Κοινότητος ὅπως διενεργηθῇ αὐξήσιν τῆς ἀναλογίας τῆς παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν συνεπάγεται ἀναγκαιῶς τὴν ἐπίφασιν τῆς μειώσεως τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως.

Δεδομένου ὅτι τὸ μέσον βιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πλη-

θυσμού είναι πολύ κατώτερον εις τὰς υπαναπτύκτους χώρας, ὡς ἡ Ἑλλάς, ἢ εις τὰς ἀνεπτυγμένας, ἢ μείωσις τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως, ἥτις ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς αὐξήσεως τῆς ἀναλογίας τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν περίπτωσιν οικονομίας πλήρους ἀπασχολήσεως, θέλει διενεργηθῆ ὑπὸ τῶν ἀτόμων τὰ ὅποια διαθέτουν ἀνώτερα εἰσοδήματα. Πράγματι, ἡ ροπή πρὸς ἀποταμίευσιν σημειοῦται γενικῶς εἰς τοὺς κατέχοντας ἀνώτερα εἰσοδήματα. Τοῦτο, διότι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα, καθὼς ἔχει πολὺ χαμηλὸν εἰσοδήμα διαθέτει τοῦτο σχεδὸν ὀλόκληρον εἰς τὴν κατανάλωσιν, συνεπεία τοῦ ψυχολογικοῦ νόμου καθ' ὃν αὐξανόμενου τοῦ εἰσοδήματος ἡ ἀναλογία τῆς ἀποταμιεύσεως βαίνει αὐξήσουσα καὶ μειουμένου τοῦ εἰσοδήματος αὕτη βαίνει φθίνουσα. Δέον ἐξ ἄλλου νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ ἀνισότης τῆς διανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι μεγαλύτερα εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας. Τοῦτο διότι, συνεπεία τοῦ χαμηλοτέρου βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀνεπτυγμένας, αἱ ἐργατικαὶ ὀργανώσεις, τὰ ἐργατικά συνδικάτα, ἡ ἐργατικὴ δρᾶσις (ἀπεργίαι κλπ.), αἱ κοινωνικαὶ διεκδικήσεις τῶν ἐργαζομένων, ἡ κοινωνικὴ βιομηχανικὴ καὶ ἐργατικὴ νομοθεσία, τὸ πραγματικῶς καταβαλλόμενον ποσοστὸν φόρων, ἡ φορολογικὴ συνείδησις, εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον προχωρημένα, πολὺ ἀσθενέστεραι εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας ἢ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας. Παρὰ τὴν ὡς ἄνω ὑπεροχὴν τῆς ἀναλογίας τῶν ἀνωτέρων εἰσοδημάτων ἐναντι τῶν κατωτέρων εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας, ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας, ἐν τούτοις ἡ ροπή πρὸς ἐπένδυσιν εἶναι πολὺ ἀσθενέστερα καὶ συνέπῳς ἡ ροπή πρὸς κατανάλωσιν εἶναι πολὺ ἐντονωτέρα εἰς τὰς πρώτας χώρας ἢ εἰς τὰς δευτέρας.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ ἀσθενέστερα ἀναλογία ἐπενδύσεων καὶ συνεπῳς ἡ ἐντονωτέρα ἀναλογία καταναλώσεως εἰς τὰς πρώτας χώρας ἢ εἰς τὰς δευτέρας ὀφείλεται εἰς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας, ὡς ἀναμφισβήτητως εἶναι ἡ ροπή πρὸς ἐπένδυσιν ἢ ἡ ροπή πρὸς κατανάλωσιν. Κατ' ἄνοιουθίαν, αἱ δυσχέρειαι σχηματισμοῦ ἐπαρκῶν κεφαλαίων εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας ἀναγκαιῶν διὰ τὴν μετάβασιν αὐτῶν εἰς ἀνεπτυγμένην, προέρχονται κυρίως ἐκ κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων. Ὡς πολιτικοὶ παράγοντες δυσχεραίνοντες τὸν σχηματισμὸν ἀποταμιεύσεων δέον νὰ θεωρηθοῦν μεταξύ ἄλλων παραγόντων, ἡ νομοματικὴ ἀστάθεια καὶ ἡ πολιτικὴ ἀρρυθμία ἢ ἀνωμαλία, φαινόμενον σύνθησις εἰς τὰς υπαναπτύκτους χώρας αἱ ὅποια προκαλοῦσαι δυσπιστίαν ὡς πρὸς τὴν σταθερότητα τοῦ νομίσματος καὶ ἐν γένει τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν ἐπιφέρουν ἀνάσχεσιν τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν ἐν ὄψει ἐπενδύσεως.

2. Τὸ ἔδαφος ὡς παράγων οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Οἱ παράγοντες τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος μιᾶς χώρας κατατάσσονται εἰς δύο θεμελιώδεις κατηγορίας, αἱ ὅποια ἀναφέρονται ἐπὶ τῶν

(α) εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς Ἐργασίας τοῦ Ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν παραγωγικῶν ἰδιοτήτων τοῦ Ἐδάφους, ὅπως καταστήσῃ ταύτας χρησίμους εἰς τὰς ἀνάγκας του, δηλονότι εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Ἀνθρώπου καὶ δεύτερον (β) εἰς τὰς παραγωγικὰς ἰδιότητας τοῦ ἐδάφους αἱ ὁποῖαι εἶναι ἡ γονιμότης του, ἡ περιεκτικότης τοῦ ἐδάφους εἰς καυσίμους ὕλας, εἰς μεταλλεύματα καὶ ἐν γένει εἰς πρώτας ὕλας, ἡ γεωγραφικὴ του θέσις καὶ αἱ κλιματολογικαὶ συνθήκαι. Ἐκ τῶν δύο τούτων θεμελιωδῶν παραγόντων, τὴν κυριαρχοῦσαν, πρωτεύουσαν σημασίαν, κατέχει ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Ἀνθρώπου. Πράγματι, αἱ παραγωγικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους ἔχουν σχηματισθῆ πρὸ ἑκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν, πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, παραμένουν κατὰ τὴν πάροδον τῶν αἰῶνων ἀμετάβλητοι καὶ ἀποτελοῦν σταθερὸν δεδομένον. Συνεπῶς, εἰς μίαν ὀρισιμένην χώραν, ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας αἱ παραγωγικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους ἀποτελοῦν σταθερὰν ποσότητα, δεδομένην ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν, αἱ μεταβολαὶ τοῦ μεγέθους τοῦ Ἐθνικοῦ Εἰσοδήματος αὐτῆς προέρχονται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Ἀνθρώπου. Γενικῶς ἀπὸ κοινωνικῆς ἀνθρωπίνης πλευρᾶς, ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὸν ἀποκλειστικὸν μοναδικὸν παράγοντα τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Πράγματι οἱ ἀντικειμενικοὶ παράγοντες, οἱ συνιστάμενοι εἰς τὰς παραγωγικὰς ἰδιότητας τοῦ ἐδάφους, ἀνευ τῆς ἐπενεργείας τοῦ Ἀνθρώπου ἐπ' αὐτῶν δὲν καθίστανται στοιχεῖα τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ὄντως, ὁ Ἀνθρώπος εἶναι ταυτοχρόνως δημιουργὸς τῶν οἰκονομικῶν ἀξιῶν καὶ καταναλωτῆς τούτων. Ἄνευ τοῦ Ἀνθρώπου ὡς δημιουργοῦ καὶ καταναλωτοῦ οἰκονομικῶν ἀξιῶν, αἱ ἀντικειμενικαὶ παραγωγικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους οὐδεμίαν οἰκονομικὴν σημασίαν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν ἕως τοῦτο συμβαίνει εἰς τοὺς πλανήτας τοὺς μὴ κατοικημένους ἀπὸ λογικὰ ὄντα καὶ εἰς τοὺς ὁποίους τὸ ἔδαφος εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφανίξῃ τὰς ἰδιότητας τοῦ ἐδάφους, γονιμότητος καὶ περιεκτικότητος εἰς καυσίμους καὶ πρώτας ὕλας, μεταλλεύματα κλπ., εἰς τὰς ὁποίας μόνον ἡ ὑπαρξίς λογικῶν ὄντων δύναται νὰ ἀποδώσῃ οἰκονομικὴν ἀξίαν.

Ἐν ὀρισιμένῳ χρόνῳ καὶ τόπῳ, δεδομένων τῶν μεθόδων παραγωγῆς καὶ καλλιέργειας, τῶν συστημάτων ἐργασίας, τοῦ ὄγκου τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων, οἱ δύο ὡς ἔνω παράγοντες, τουτέστιν ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἐδάφους καὶ αἱ παραγωγικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους, εἶναι συμπληρωματικῶς ὑποκατάστατοι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον. Οὕτω μία χώρα, ἥτις ἐμφανίζει ἀνώτερον βαθμὸν ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους τῆς, ἀλλὰ κατώτερον βαθμὸν παραγωγικῶν ἰδιοτήτων αὐτοῦ, ἀποδίδει ἴσον ἢ μεγαλύτερον (ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους), μέγεθος ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ κάτοικον, ἀπὸ μίαν ἄλλην χώραν, ἥτις παρουσιάζει κατώτερον βαθμὸν ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους τῆς, ἀλλὰ ἀνωτέρας παραγωγικὰς ἰδιο-

τητας αὐτοῦ. Τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι λογικὴ ἡ σύγκρισις τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος κατὰ κάτοικον καὶ εἰδικῶς τοῦ βαθμοῦ τῶν παραγωγικῶν ιδιοτήτων τῶν ἐδαφῶν δύο χωρῶν, παρὰ μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αἱ δύο αὐταὶ χῶραι ἐμφανίζουσι τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἀξιοποιήσεως τῶν ἐδαφῶν των. Εἰδικώτερον, μίξ ὑπανάπτυκτος χώρα (π.χ. ὡς ἡ Ἑλλάς), τῆς ὁποίας ὁ βαθμὸς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους τῆς εἶναι κατώτερος, δὲν δύναται λογικῶς νὰ συγκριθῆ μετὰ μίαν ἀνεπτυγμένην χώραν (π.χ. ὡς ἡ Γαλλία), τῆς ὁποίας ὁ βαθμὸς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀνώτερος καὶ συνεπῶς δὲν δύναται νὰ ἐξαχθῆ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ὑπεροχὴ τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος κατὰ κεφαλὴν ἀγρότου τῆς ἀνεπτυγμένης χώρας (π.χ. τῆς Γαλλίας) ὑπὲρ ἐκείνου τῆς ὑπαναπτύκτου (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος), προέρχεται ἀποκλειστικῶς μόνον ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν παραγωγικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐδάφους τῆς πρώτης χώρας ἔναντι ἐκείνων τῆς δευτέρας.

3. Ἡ ἀνεπάρκεια πρώτων ὑλῶν ἢ καυσίμων ὑλῶν εἰς τὴν ὑπανεπτυγμένην χώραν δὲν ἀποτελεῖ ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον οικονομικῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς.

Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι εἰς παρωχημέναις ἐποχάς, καθ' ἃς ὑπῆρχεν ἑλλειψὶς ἐπαρκῶν συγκοινωνιακῶν μέσων, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν παραγωγικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐδάφους (ιδίως τῆς περιεκτικότητος τοῦ ὑπεδάφους εἰς καυσίμους ὕλας καὶ μεταλλεύματα) ἀπέτελλε ἀντικειμενικὸν ἐμπόδιον οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας. Ἀλλὰ, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν, ἐνθα τὰ συγκοινωνιακὰ μέσα σημειοῦν σοβαρὰν πρόοδον, ἡ ἀνεπάρκεια τῶν παραγωγικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐδάφους ὠρισμένης χώρας δὲν ἀποτελεῖ πλέον ἀποφασιστικὸν ἐμπόδιον εἰς τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Πράγματι, μία χώρα τῆς ὁποίας αἱ παραγωγικαὶ ιδιότητες τοῦ ἐδάφους εἶναι κατώτεραι ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ οικονομικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ὀργάνωσις εἶναι ἀνωτέρα μιᾶς ἄλλης χώρας, δύναται νὰ σημειώσῃ μεγαλύτερον ἐθνικὸν εἰσόδημα κατὰ κάτοικον ἔναντι τῆς δευτέρας χώρας.

Τοῦτο διότι αἱ ἀπαιτούμεναι ποσότητες ἀγροτικῶν προϊόντων, καυσίμων καὶ πρώτων ὑλῶν δύναται νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὴν οικονομικῶς ἀνεπτυγμένην χώραν ἥτις στερεῖται τούτων, ἐξαγομένων ἐκ τῆς ὑπαναπτύκτου χώρας (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος), ἥτις διαθέτει ἐν ἀφθονίᾳ ταύτας ἔναντι βιομηχανικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα παράγει ἀφθόνως ἢ πρώτη ἀλλὰ στερεῖται τούτων ἢ δευτέρα. Τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην χώραν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, τῶν καυσίμων καὶ πρώτων ὑλῶν, θέλουσι ὑπερκαλυφθῆ ἐκ τοῦ κατὰ πολὺ ὑπερτέρου ἐθνικοῦ εἰσοδήματος κατὰ κάτοικον τῆς πρώτης. Ὅντως ἡ ἀξία τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς κατὰ κεφαλὴν ἀπασχολουμένου εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην χώραν, εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς ἀξίας τῆς φυσικῆς παραγωγῆς κατὰ κεφαλὴν ἀπασχολουμένου εἰς τὴν γεωργίαν εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον χώραν.

Ἐὰν αἱ δύο χώραι ἐμφανίζουσι τὸν αὐτὸν βαθμὸν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἡ χώρα τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος παρουσιάζει κατωτέρας παραγωγικὰς ιδιότητας θέλει σημειώσῃ κατώτερον ἔθνικόν εἰσόδημα, κατὰ κάτοικον, ἀκριβῶς κατὰ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων μεταφρασῶς τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, καυσιμῶν καὶ πρώτων ὑλῶν ἐκ τῆς δευτέρας εἰς τὴν πρώτην χώραν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων καταδεικνύεται ὅτι ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον, ἡ ἀξιοποίησις ὑπὸ τοῦ Ἀνθρώπου τῶν παραγωγικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἔδαφους, ἀποδίδει εἰς ταύτας οἰκονομικὴν ἀξίαν, συνεπεῖχ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ Ἄνθρωπος εἶναι παραγωγός, δημιουργός καὶ ταυτοχρόνως καταναλωτὴς τῶν οἰκονομικῶν ἀγαθῶν.

Ἄλλὰ ἡ ἀξιοποίησις τοῦ ἔδαφους ἀποτελεῖ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν παράγοντα ἀναγόμενον, δηλονότι, εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας, ἥτις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς Ἐπιστημονικῆς καὶ Τεχνικῆς ἰκανότητος τοῦ Ἀνθρώπου καὶ ἐν γένει τῆς πνευματικότητος αὐτοῦ.

4. Ἡ Ἔργασία ὡς παράγων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τὸ Κεφάλαιον, ὡς ἐξετέθη ἀνωτέρω, εἶναι παράγωγον (dérivé) τῶν δύο ἄλλων συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς τοῦ Ἐδαφους καὶ τῆς Ἔργασίας. Ἄλλὰ τὸ Ἐδαφος, αἱ παραγωγικαὶ ιδιότητες αὐτοῦ καθὼς ἐσχηματίσθησαν, ὡς ἀνεγράφη ἀνωτέρω, πρὸ ἐκατοντάδων χιλιάδων ἐτῶν, πρὸ τῆς ἐμφάνισεως τοῦ Ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἀποτελοῦν σταθερά, ἀμετάβλητα δεδομένα, ἀποτελοῦν «Δῶρον τοῦ Θεοῦ» κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Rieardo καὶ Malthus.

Συνεπῶς, ἀπομένει μόνον ἡ Ἔργασία ὡς μοναδικὸς ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, συντελεστὴς τῆς παραγωγῆς. Εἰς τὸ γενικὸν τοῦτο συμπέρασμα καταλήγει ὄχι μόνον ἡ Σοσιαλιστικὴ Θεωρία, ἀλλὰ ἐν γένει ἡ Οἰκονομικὴ θεωρία ἀπὸ τὴν γένεσιν αὐτῆς, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Adam Smith καὶ τὸν Ricardo μέχρι τοῦ John Stuart Mill, γενικῶς ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴν Κλασσικὴν Σχολὴν μέχρι τῆς Νέο-Κλασσικῆς (Alfred Marshall) καὶ τὴν σύγχρονον κεύσισιανὴν θεωρίαν. Ἄλλὰ ἡ Ἔργασία Διευθύνουσα καὶ Ἐκτελεστικὴ, ἀποτελεῖ παράγοντα ἀνθρώπινον, κοινωνικόν, καὶ πολιτικόν, καὶ οὐδὲως παράγοντα ὄντικειμενικόν, τουτέστιν, οὐδὲως, σταθερόν, ἀμετάβλητον δεδομένον, κείμενον ἐκτὸς τῆς θελήσεως καὶ τῆς Δράσεως τοῦ Ἀνθρώπου, ἀνεξάρτητον τῆς Κοινωνικῆς καὶ Πολιτικῆς Ὄργανώσεως τοῦ Ἀνθρώπου.

5. Ἡ θεμελιώδης πηγὴ δημιουργίας τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πλούτου καὶ τοῦ ἔθνικοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν συνίσταται εἰς τὸν ὄγκον τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν βαθμὸν εἰδικέσεως αὐτῶν εἰς τὰς μεθόδους παραγωγῆς καὶ οἰκονομικῆς ὀργανώσεως, ἐν μῇ λέξει εἰς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα τῆς πνευματικῆς καὶ μυϊκῆς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἀποδοτικότητα, ἡ παραγωγικότης τῆς Ἔργασίας, μοναδικῶς ἐν τελευ-

ταία αναλύσει συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς, ἀποτελεῖ συνάρτησιν τῶν Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Γνώσεων τοῦ Ἀνθρώπου, καὶ τῆς τεχνικῆς ἰκανότητος αὐτοῦ ἐφαρμογῆς εἰς τὸν πραγματικὸν οικονομικὸν βίον τῶν Γνώσεων τούτων. Συγκεκριμένως, ἡ ὡς ἄνω Τεχνικὴ ἰκανότης τοῦ Ἀνθρώπου, συνίσταται εἰς τὴν εἰδίκευσιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μεθόδων παραγωγῆς καὶ συστημάτων ἐργασίας, τὰς ὁποίας προσδιορίζει ὁ εἰς ὠρισμένην στιγμὴν κεκτημένος ὄγκος τῶν Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Γνώσεων. Ὁ θεμελιώδης πλοῦτος τῆς Ἀνθρωπότητος δὲν συνίσταται εἰς τὸν κεκτημένον ἐν ὠρισμένη στιγμῇ ὄγκον τῶν ποσοτήτων καταναλωτικῶν καὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ εἰς τὸν ἀποκτηθέντα ὄγκον τῶν Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Γνώσεων. Ἐὰν ὑποθεθῆ ὅτι ἐπῆλθον ἐπὶ τῆς γῆς φοβερὰ φαινόμενα ἢ γεγονότα, τὰ ὁποῖα προεκάλεσαν τὴν πλήρη καταστροφὴν ὅλων τῶν ἐπὶ αἰῶνας συσσωρευθεισῶν ποσοτήτων καταναλωτικῶν καὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ διεσώθη ὁ ὄγκος τῶν Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Γνώσεων τῶν Ἀνθρώπων, ὡς καὶ ἡ τεχνικὴ ἰκανότης αὐτῶν, δέκα ἔτη, εἴκοσι ἔτη ἐπαρκοῦν διὰ τὴν ἀναπαραγωγὴν ὀλοκλήρου τοῦ καταστραφέντος ὄγκου τῶν ἐπὶ αἰῶνας συσσωρευθέντων καταναλωτικῶν καὶ κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν. Ἀλλὰ, ἐνῶ ἡ ἀναπαραγωγή τῶν ὡς ἄνω καταστραφέντων ὑλικῶν ἀγαθῶν ἀπαιτεῖ μόνον δέκα ἢ ἕξτω εἴκοσιν ἔτη, ἐχρειάσθη ἡ πάροδος χιλιάδων ἐτῶν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ σημερινοῦ κεκτημένου ὄγκου τῶν Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν Γνώσεων. Ἀλλὰ, ὁ ὄγκος τῶν κεκτημένων Ἐπιστημονικῶν καὶ Τεχνικῶν γνώσεων καὶ ἡ τεχνικὴ ἰκανότης αὐτοῦ, ἡ εἰδίκευσις αὐτοῦ, ἀποτελοῦν φαινόμενα ἐξαρτώμενα ἀπὸ τὴν οικονομικὴν, κοινωνικὴν, πολιτικὴν ὀργάνωσιν τοῦ Ἀνθρώπου, τουτέστιν ἀπὸ κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας, οἱ ὁποῖοι π.χ., προσδιορίζουν τὴν ποσότητα καὶ τὴν ποιότητα τῶν Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν βιβλίων, τῶν βιβλιοθηκῶν, ἐργαστηρίων κλπ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων κατεδείχθη, ὅτι οἱ συντελεσταὶ τῆς παραγωγῆς, τὸ Κεφάλαιον, τὸ Ἔδαφος καὶ ἡ Ἔργασία, ἀποτελοῦν τοὺς οικονομικοὺς καὶ τεχνικοὺς παράγοντας τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπαναπτύκτου οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην καὶ ἀνάγονται εἰς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας. Τοῦτο συνετελεῖα τῶν ἀκαλοῦθων λόγων : Πρῶτον, οἱ παράγοντες τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Κεφαλαίου, τουτέστιν ἡ ροπὴ πρὸς ἐπένδυσιν, ἡ ροπὴ πρὸς καταναλώσιν, ὡς καὶ ἡ διαδικασία παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν καὶ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ἀποτελοῦν κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας. Δεύτερον, ὁ σχηματισμὸς τοῦ εἰσοδήματος ἐκ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ὀρυχείων καὶ μεταλλείων, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἀποκλειστικῶς τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ ὑπεδάφους, καθ' ὅτι αἱ παραγωγικαὶ ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους ἀποτελοῦν δῶρον τοῦ Θεοῦ, σταθερόν, ἀμετάβλητον δεδομένον, προϋπάρχον πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀλλὰ ἡ ἐξιοποίησις τοῦ ἐδάφους ἀποτελεῖ κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν παράγοντα, δεδο-

μένου ότι αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἐπενέργειαν τῆς ἐργασίας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τρίτον, ἡ ἐργασία ἀποτελεῖ ἀνθρώπινον κοινωνικὸν παράγοντα.

Β'. Οἱ παράγοντες τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, οἱ ἀναγόμενοι εἰς τὴν κοινωνικὴν σύνθεσιν τῆς Χώρας

Ἡ μετάβασις τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἢ ἡμιανεπτυγμένην, προϋποθέτει ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα, τὴν μείωσιν τῆς ἀναλογίας τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ ἀπὸ 51 % εἰς 25 % (ἀνεπτυγμένη οἰκονομία, ὡς π.χ. τῆς Γαλλίας) καὶ ἡ 40 % (ἡμιανεπτυγμένη οἰκονομία, ὡς π.χ. τῆς Ἰταλίας) καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀναλογίας τοῦ δευτερεύοντος πληθυσμοῦ ἀπὸ 21 % εἰς 32%, τῆς ἀναλογίας τοῦ τριτεύοντος πληθυσμοῦ παραμενουσῆς ἀμεταβλήτου εἰς τὸ ἤδη ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῶν 28 %.

6. Ἡ τάξις τῶν βιομηχανῶν ὡς παράγων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας τοὺς προσδιορίζοντας τὴν ἐκβιομηχάνισιν (δηλονότι τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν) τῆς γεωργικῆς χώρας (τουτέστι τῆς ὑπανεπτυγμένης, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος), ἀποτελοῦν αἱ βιομηχανικαὶ τάξεις, οἱ ἡγέται τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων. Τὰ οἰκονομικά, κοινωνικά καὶ πολιτικά συμφέροντα τῶν βιομηχανικῶν τάξεων, ὠθοῦν ταύτας εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Ἄλλὰ εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας, τὰς εὐρισκομένας εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς Δύσεως, αἱ βιομηχανικαὶ τάξεις δὲν ἀποτελοῦν τὰς ἐπικρατούσας οἰκονομικὰς τάξεις καὶ δὲν ἀσκοῦν τὴν κυριαρχοῦσαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Οἱ διατάρασσοντες παράγοντες τῆς ἐπικρατήσεως τῶν βιομηχανικῶν τάξεων εἰς τὰς ἄνω χώρας συνίστανται εἰς τὰ ἀκόλουθα γεγονότα :

Πρῶτον (α), αἱ τάξεις τῶν εἰσαγωγέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, αἱ τάξεις ἐγχωρίων ἐμπόρων τῶν ξένων τούτων προϊόντων καὶ αἱ τάξεις τῶν πλεοναζόντων παρασιτικῶν ἐμπόρων ἀποτελοῦν τὰς ἐπικρατούσας τάξεις, αἱ ὁποῖαι ἀσκοῦν κυριαρχοῦσαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας πρὸς ἐπιβολὴν τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν. Τὰ συστήματα ταῦτα παρεμποδίζουν τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Πράγματι ἡ ἐπέκτασις τῆς τελευταίας ἔχει ὡς ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Τοῦτο διότι αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, συνεπεία τοῦ γεγονότος ὅτι αὕτη εἶναι ἀναγκαιῶς κατωτέρα παραγωγικότητος, δεδομένου ὅτι ἡ κατωτέρα παραγωγικότης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν οὐσιω-

δῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας. Ὄντως, ἡ χώρα, τῆς ὁποίας ἡ παραγωγικότης τοῦ πλείστου μέρους τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς εἶναι ἀνωτέρα, ἐμφανίζει τὰ χαρακτηριστικά τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας καὶ δὲν ἀποτελεῖ ὑπανάπτυκτον χώραν, περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὴν παρούσαν μελέτην.

Δεύτερον (β), αἱ ἀνεπτυγμένοι χώροι τῆς Δύσεως ἐνισχοῦν τὰ συμφέροντα τῶν εἰσαγωγῶν τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ τῶν ἐγχωρίων ἐμπορῶν τῶν ξένων τούτων προϊόντων, ἀσκοῦσαι πίεσιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν, ὅπως πρὸς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν.

Γ'. Οἱ παράγοντες τῆς οικονομικῆς καθυστέρησεως, οἱ ἀναγόμενοι εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν σύνθεσιν τῆς Χώρας

Οἱ παρεμποδίζοντες παράγοντες τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, οἱ ἀναγόμενοι εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν διάρθρωσιν τῆς ὑπανάπτυκτου οἰκονομίας, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι :

7. Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως ἢ προερχομένη ἐκ θρησκευτικῶν καὶ φυλετικῶν δογμάτων, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν προκαταλήψεων, ἐκ παραδόσεων, ἐθίμων καὶ συνθηγιῶν δημοουργηθειῶν εἰς τὰ πλαίσια τῆς ὑφιστάμενης ἀπὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν καθυστερημένης οἰκονομίας τῶν νοτίων καὶ ἀνατολικῶν χωρῶν.

Ἡ ὑπανεπτυγμένη οἰκονομία, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, ἦτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ γεωργικὴ οἰκονομία, ἀποτελεῖ μόνιμον καθεστῶς ὑφιστάμενον ἀπὸ δεκαδῶν αἰώνων. Ἄς ὑπομνησθῆ ὅτι ἡ ἀνεπτυγμένη οἰκονομία, ἦτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ βιομηχανικὴ οἰκονομία, εἶναι ἄμεσον προῖον τῆς βιομηχανικῆς ἐπεκτάσεως τῶν βορείων λαῶν καὶ ἐνεφανίσθη μόλις πρὸς τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος. Δέον νὰ τονισθῆ ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ τεραστία οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν ἡ διενεργηθεῖσα ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς ἀτομιστικῆς ὀργανώσεως περιωρίσθη εἰς τοὺς βορείους λαοὺς καὶ οὐδόπως ἐπεξετάθη εἰς τὰς νοτίους ἢ ἀνατολικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης (Πορτογαλλίας, Ἰσπανίας, Ἑλλάδος κλπ.) καὶ εἰς τὰς νοτίους χώρας τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ἀσίας (Ἰνδιῶν κλπ.) καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῶν ὁποίων ἡ οἰκονομικὴ ὀργάνωσις εἶναι ἀτομιστικὴ, μεγαλοαγοικημονικὴ ἢ φεουδαρχικὴ. Τὸ γεγονός ὅτι οἱ λαοὶ οὗτοι διαθροῦν τὴν ὑπανεπτυγμένην οἰκονομίαν των καὶ οὐδόπως προβαίνουν εἰς μέτρα ὀδηγοῦντα εἰς τὴν μετάβασιν αὐτῆς εἰς ἀνεπτυγμένην, δέον νὰ ἀποδοθῆ παραλήλας πρὸς τοὺς οἰκονομικοὺς καὶ κοινωνικοὺς παράγοντας εἰς θρησκευτικὰ ἢ φυλετικὰ δόγματα, εἰς ἠθικὰς καὶ κοινωνικὰς προκαταλήψεις, εἰς προαιωνίους

παραδόσεις, ἔθιμα, συνηθείας εἰς ποικίλους δεσμούς καὶ σχέσεις ἀλληλεξαρτήσεων, ἐπαγγελμάτων καὶ περιβάλλοντος, δημιουργηθείσας ἀπὸ πολλῶν δεκάδων αἰώνων εἰς τὰ πλαίσια τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας. Εἰδικώτερον, οἱ ἐξειδικευθέντες εἰς ἐπαγγέλματα συνδεδεμένα μὲ τὴν μορφήν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας, οἱ ἀποκτήσαντες συνηθείας, ἔξεις, οἱ πιστεύοντες καὶ ἐφαρμόζοντες θρησκευτικὰ καὶ φυλετικὰ δόγματα, συνδεδεμένα μὲ τὴν μορφήν τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας, ὑφισταμένης ἀπὸ τὴν γένεσιν τῆς ἱστορίας τῶν λαῶν τούτων, θέλουν φανατικῶς ἀντισταθῆ εἰς τὴν ἐπέλευσιν τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας, ἥτις ἀναγκαιῶς θέλει ἐπιφέρει ἀνατροπὴν πάντων τῶν ὡς ἄνω συνηθῶν, παραδόσεων, προκαταλήψεων καὶ δογμάτων.

8. Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἢ προερχομένη ἐκ τῶν τάξεων τῶν εἰσαγωγῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, τῶν τάξεων τῶν ἐγχωρίων ἐμπόρων τῶν προϊόντων τούτων καὶ τῶν τάξεων τῶν πλεοναζόντων παρασιτικῶν ἐμπόρων.

Τὰ οἰκονομικά, κοινωνικά καὶ πολιτικά συμφέροντα ὀρισμένων ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ὁμάδων, τὰ ὑποῖα σχηματίζονται εἰς ἓν καθεστῶς καὶ συνδέονται μὲ τὴν λειτουργίαν τοῦ καθεστῶτος τούτου, ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ὑφισταμένου καθεστῶτος ὑπὸ ἄλλου ἱκανοποιούντος περισσότερον τὸ γενικὸν συμφέρον τῆς χώρας.

Εἰδικώτερον, τὰ συμφέροντα ἰσχυρῶν οἰκονομικῶν ὁμάδων ἀσκούντων ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, τὰ ὅποια εἶναι συνδεδεμένα μὲ τὴν ὑπαρξιν ὀρισμένου καθεστῶτος ἀντιτίθενται ἰσχυρῶς εἰς τὴν κατάργησιν τοῦ καθεστῶτος τούτου καὶ τὴν ἐπέλευσιν καθεστῶτος τὸ ὅποion συμβάλλει περισσότερον εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ κατὰ κάτοικον ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἀλλὰ τὸ ὅποion προκαλεῖ τὴν ἐξαφάνισιν ἢ τὸν περιορισμὸν τῶν οἰκονομικῶν τούτων ὁμάδων. Πλέον συγκεκριμένως ἡ τάξις τῶν μεγαλογαιοκτημόνων τῆς μεγαλογαιοκτημονικῆς οἰκονομίας, τοῦ φεουδαρχικοῦ καθεστῶτος τοῦ ἰσχύοντος ἐν Γαλλίᾳ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789, ἀντετάχθη σθεναρῶς εἰς τὴν ἐπέλευσιν τῆς ἀστικῆς οἰκονομίας, τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, τὸ ὅποion ἐπέφερε σημαντικὴν οἰκονομικὴν πρόοδον ἔναντι τῆς οἰκονομικῆς στασιμότητος τοῦ προηγουμένου γαιοκτημονικοῦ καθεστῶτος.

Παρομοίως οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἔμποροι ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ παρασιτικοὶ πλεονάζοντες ἔμποροι, δηλονότι, οἱ ὑπερβαίνοντες τὸν ἀριθμὸν, ὁ ὁποῖος ἀναλυεῖ πρὸς τὴν οἰκονομικωτέραν ἀπόδοσιν τοῦ Ἐμπορίου, γενικῶς ὅλοι οἱ παρασιτικοὶ πληθωρικοὶ παραγωγοί, ἐπιχειρηματῖαι, ἐργοδοτῖαι καὶ ἐπαγγελματῖαι, τῶν ὁποίων αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα, δηλονότι, τὰ παραγόμενα ἀγαθὰ ἢ ὑπηρεσίαι κατὰ μονάδα ἐξόδων παραγωγῆς εἶναι κατώτερα, εὐλόγως ἀντιτίθενται εἰς τὴν κατάργησιν

τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας, π.χ. τῆς Ἑλλάδος, καθότι οὗτοι θέλουν ἐξαφανισθῆ ἢ σοβαρῶς περιορισθῆ εἰς μίαν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν. Τοῦτο διότι οὗτοι θέλουν ὑποστῆ εἰς κατά πολὺ δυσμενεστέρας συνθήκας τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν παραγωγῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα σημειοῦν ἀνωτέραν παραγωγικότητα ἢ ἀποδοτικότητα καὶ οἱ ὅποιοι ἐπικρατοῦν εἰς μίαν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν, δεδομένου ὅτι ἐν τῶν οὐσιωδῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῆς συνίσταται ἀκριβῶς εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἀποδόσεων τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐπαγγελμάτων κατὰ μονάδα ἐξόδων παραγωγῆς.

Εἰς τὰς κατωτέρω παραγράφους ἀναλύονται αἱ ζημίαι, τὰς ὁποίας αἱ τάξεις τῶν εἰσαγωγέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, αἱ τάξεις τῶν ἐγχωρίων ἐμπόρων τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ αἱ τάξεις τῶν πλεοναζόντων παρασιτικῶν ἐμπόρων ἤθελον ὑποστῆ ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς καθυστερημένης χώρας.

9. Αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας ὑφίστανται αἱ τάξεις τῶν εἰσαγωγέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, αἱ τάξεις τῶν ἐγχωρίων ἐμπόρων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ αἱ τάξεις τῶν πλεοναζόντων παρασιτικῶν ἐμπόρων ἐκ τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν εἰς ἐν σύστημα ἀνταγωνισμοῦ.

Δεδομένου ὅτι ἡ ἀνεπτυγμένη οἰκονομία ὁδηγεῖ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ δευτερεύοντος πληθυσμοῦ, τουτέστι τοῦ ἀπασχολουμένου εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν καὶ τὴν μείωσιν τοῦ πρωτεύοντος πληθυσμοῦ, δηλονότι τοῦ ἀπασχολουμένου εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν, ἡ ἔθνικὴ βιομηχανικὴ παραγωγή εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν καλύπτει γενικῶς τὰς ἀνάγκας εἰς βιομηχανικά προϊόντα τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀλλά, τοῦτο ὁδηγεῖ πρῶτον εἰς τὴν μείωσιν τῆς εἰσαγωγῆς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀναλογίας τῶν εἰσαγωγέων τῶν προϊόντων τούτων καὶ δεύτερον εἰς τὴν μείωσιν τῆς ἀναλογίας τῶν ἐγχωρίων ἐμπόρων τῶν ξένων προϊόντων. Ἀλλά, ἡ μεταβάσις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἀνεπτυγμένην, συνεπιφέρει ἐπίσης τὴν μείωσιν τῶν ἐξόδων παραγωγῆς κατὰ μονάδα παραχθέντος ἀγαθοῦ ἢ διενεργηθείσης ὑπηρεσίας καὶ συνεπῶς, τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀναλογίας τῶν παρασιτικῶν πληθωρικῶν ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελματιῶν τῶν ὁποίων αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐμφανίζουσι εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, ἀνώτερα ἐξοδα παραγωγῆς κατὰ μονάδα παραχθέντος ἀγαθοῦ ἢ διενεργηθείσης ὑπηρεσίας. Συνεπῶς ὅλοι οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἐμποροὶ ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων καὶ οἱ ὡς ἄνω παρασιτικοὶ πληθωρικοὶ παραγωγοὶ ἔχοντες σαφῆ ἐπίγνωσιν ὅτι εὐήμεροῦν εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι ἀντιθέτως ὑφίστανται σημαντικὰς ζημίας καὶ ἐπομένως πε-

ριερίζονται ἢ ἐξαφανίζονται εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν, ἀντιδρῶν πεισμόνως κατὰ τῆς μεταβάσεως τῆς πρώτης εἰς τὴν δευτέραν. Αἱ ἀνωτέρω κατηγορίαι παραγωγῶν ἀποτελοῦν ἰσχυρὰς οἰκονομικὰς ὁμάδας καὶ ἀσχοῦν σοβαρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

10. Αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας ὑφίστανται αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ ὁμάδες ἐκ τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ ἐν γένει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς κοινωνικῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας.

Ἄνεπτυχθη ἀνωτέρω ὅτι οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἔμποροι τῶν προϊόντων τούτων καὶ γενικῶς ὅλοι οἱ παραγωγοὶ τῶν ὁποίων αἱ ἔμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις ἢ τὰ ἐπαγγέλματα λειτουργοῦν ὑπὸ συνθήκας κατωτέρας παραγωγικότητος ἢ ἀποδοτικότητος καὶ αἱ ὁποῖαι εὐημεροῦν εἰς μίαν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, ἀντιδρῶν κατὰ τῆς ἐπελεύσεως τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας, ἥτις θέλει προκαλέσει εἰς αὐτὰς σημαντικὰς ζημίας καὶ συνεπῶς ἐξαφάνισιν ἢ περιορισμὸν αὐτῶν. Ἄλλὰ, αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας οἱ ἀνωτέρω παραγωγοὶ ὑφίστανται ἐκ τῆς ἐπελεύσεως τῆς ἀνεπτυγμένης οἰκονομίας δὲν σημειοῦνται μόνον ὡς συνέπεια τοῦ δυσμενοῦς ἀνταγωνισμοῦ, τὸν ὁποῖον διεξάχουσι κατ' αὐτῶν οἱ ἐργοδότες τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ οἱ ἐπαγγελματίαι ἀνωτέρας παραγωγικότητος ἢ ἀποδοτικότητος, τοὺς ὁποίους δημιουργεῖ ἡ ἐνισχύει ἡ ἀνεπτυγμένη οἰκονομία εἰς τὸ πεδίου τῆς ἐλευθέρας ἀγορᾶς τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν, εἰς ἓν σύστημα ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ. Αἱ ὡς ἄνω ζημίαι διαπιστοῦνται ὡσαύτως ὡς συνέπεια εὐρυτέρων μεταβολῶν εἰς τὴν κοινωνικὴν διάρθρωσιν τῆς οἰκονομίας, εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς διανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ἐν γένει εἰς τοὺς θεσμοὺς τοὺς ὁποίους συνεπιφέρει ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας. Κατωτέρω ἐξετάζονται αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας αἱ ἀνωτέρω τάξεις ὡς καὶ οἱ πραγματοποιοῦντες μεγάλα ἐπιχειρηματικὰ κέρδη καὶ οἱ κάτοχοι μεγάλων κεφαλαιουχικῶν εἰσοδημάτων θέλουσι ὑποστῆ ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου, δηλονότι, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μεταβολῶν τῆς κοινωνικῆς διαρθρώσεως καὶ ἐν γένει τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν τὰς ἑποίας θὰ ἐπιφέρει ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις :

Πρῶτον (α), συνέπεια τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων λόγων ἡ ἀνισότης τῆς διανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἶναι μεγαλύτερα εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, ἢ εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην. Ὡς ἐκ τούτου ἡ μετάβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην θέλει προκαλέσει μείωσιν τῆς ἀνισότητος τῆς διανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος πρὸς ζημίαν τῶν κατεχόντων ἀνώτερα εἰσοδήματα καὶ πρὸς ὄφελος τῶν κατεχόντων κατώτερα εἰσοδήματα. Συνεπῶς, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις θὰ ἐπιφέρει μείωσιν τοῦ ποσοστοῦ συμμετο-

χης εἰς τὸ ἔθνικόν εισόδημα τῶν κατεχόντων ἀνώτερα εισοδήματα· οἱ τελευταῖοι οὗτοι θέλουν εὐλόγως ἀντιδράσει κατὰ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς.

Δεύτερον (β), τὸ βιοτικὸν καὶ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι χαμηλὸν εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας, ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὑψηλὸν εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις προκαλοῦσα ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ θέλει ἐπιφέρει τὴν ἀπαιτουμένην φυσιολογικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἀντοχὴν καὶ δυναμικότητα ἐν ὄψει ἀποτελεσματικῆς δράσεως ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ πεδίου καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν κοινωνικῶν ἀγῶνων. Συνεπείφ τῶν ἀνωτέρω παραγόντων, ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας θέλει ὠθήσει τὰς ἐργαζομένας τάξεις εἰς τὴν πρέπουσαν ἀποτελεσματικὴν δρᾶσιν ὀδηγοῦσα εἰς τὸν σχηματισμὸν ἰσχυρῶν ἐργατικῶν συνδικάτων, εἰς τὴν ὀργάνωσιν ἀποφασιστικῶν ἀπεργιῶν, εἰς κοινωνικὰς ταραχὰς ἀναστατώσεις καὶ κινήματα ἐπιδιώκοντα τὴν βελτίωσιν τῶν ἡμερομισθίων, τῶν μισθῶν, καὶ τῶν συνθηκῶν ἐργασίας εἰς τὰ ἐργοστάσια, τὴν θέσπισιν πλήρους κοινωνικῆς καὶ ἐργατικῆς νομοθεσίας (ὡς π.χ. τὴν θέσπισιν τῶν τριῶν ἀσφαλίσεων, κατὰ τῆς ἀνεργίας, τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ γῆρατος), τὴν θέσπισιν τῆς οἰκονομίας τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως, τὴν αὐξησιν τῶν φορολογικῶν συντελεστῶν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρων κεφαλαιουχικῶν εισοδημάτων. Ἀλλὰ ἡ πραγματοποιήσις τῶν ὡς ἄνω κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων, τὰς ὁποίας συνεπιφέρει ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, προκαλεῖ, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, τὴν μείωσιν τῆς ἀναλογίας συμμετοχῆς εἰς τὸ ἔθνικόν εισόδημα τῶν κεφαλαιουχικῶν εισοδημάτων καὶ τὴν αὐξησιν τῆς ἀνωτέρω ἀναλογίας τῶν εισοδημάτων Ἐργασίας.

Τρίτον (γ), ὡς ἐκ τοῦ χαμηλοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου καὶ συνεπῶς τοῦ χαμηλοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου, τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, καθίσταται ἀνεφικτος ἡ ἀνάπτυξις, ἡ ἀποδοχὴ καὶ ἡ διάδοσις τῶν προοδευτικῶν, σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν καὶ κομμάτων. Ἀντιθέτως ἡ μετάβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην προκαλοῦσα τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ θέλει ἐπιφέρει τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐπικράτησιν τῶν προοδευτικῶν, σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν καὶ κομμάτων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, ἐμφαίνεται ὅτι αἱ ἐπικρατοῦσαι ὡς ἄνω οἰκονομικαὶ ὁμάδες ἀπολαμβάνουν εἰς τὴν ὑπανάπτυστον οἰκονομίαν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, σταθερὰ ἀξιόλογα κεφαλαιουχικὰ εισοδήματα, πλήρη ἀσφάλειαν τῶν οὐσιωδῶν πηγῶν τοῦ πλοῦτου των καὶ τῶν κεφαλαιουχικῶν εισοδημάτων, κοινωνικὴν γαλήνην καὶ μὴ ἀμφισβητούμενον κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν καθεστῶς, ἐπικράτησιν καὶ σταθερότητα τῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, τοῦ κοινωνικοῦ status quo. Ἀντιθέτως εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν, αἱ ὡς ἄνω ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ ὁμάδες θέλουν ἀναμφισβητήτως ὑποστῆ σοβαρὰς οἰκονομικῆς ζημίας, κοινωνικὰς καὶ πολιτικὰς θυσίας, σημαντικὴν μείωσιν τοῦ πο-

σοστοῦ συμμετοχῆς εἰς τὸ ἔθνικόν εισόδημα τῶν κεφαλαιουχικῶν αὐτῶν εισοδημάτων.

"Απαντες οἱ ἀνωτέρω παράγοντες δίδουν εὐλογον βᾶσιν εἰς τὴν ἀντίδρασιν, συνειδητὴν ἢ ὑποσυνειδήτην, τῶν ὡς ἄνω ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ομάδων, εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, κατὰ πάσης οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἐπιβαλλούσης τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. τὰ ὀδηγοῦντα εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν.

11. Ἡ οἰκονομικὴ συμπεριφορὰ τῶν ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ομάδων, ὡς ἐξ ἄλλου τῶν ἀτόμων, διέπεται ἐν γένει μᾶλλον ὑπὸ τῆς τάσεως ἀποφυγῆς τῶν ἀμέσων παροῦσῶν ζημιῶν ἢ ὑπὸ τῆς ἐπιδιώξεως ἀνωτέρων μελλοντικῶν κερδῶν προσδοκομένων ἐκ τῶν παροῦσῶν ζημιῶν.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω παραγράφους ὑπεστηρίχθη ὅτι οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἔμποροι τῶν προϊόντων τούτων, οἱ πλεονάζοντες παρασιτικοὶ ἔμποροι καὶ οἱ κατέχοντες μεγάλα κεφαλαιουχικά εισοδήματα ὑφίστανται ζημίας ἐκ τῆς ἐπιτεύξεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ συνεπῶς ἀντιτίθενται εἰς ταύτην. Ἄλλὰ δύνανται νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὸ ἀνωτέρω συμπέρασμα ὁ ἰσχυρισμὸς, καθ' ὃν ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ὀδηγοῦσα εἰς τὴν αὐξῆσιν τοῦ κατὰ κάτοικον ἔθνικου εισοδήματος ἤθελε πλέον ἢ ἐξουδετερώσει τὰς προκληθείσας ἐκ ταύτης ἀμέσους ζημίας εἰς τὰς ὡς ἄνω τάξεις καὶ ἐπομένως αἱ τελευταῖαι αὗται οὐδὲν συμπερὸν ἔχουν ὅπως ἀντιταχθοῦν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν εὐστάθει διὰ τὸν ἀκόλουθον λόγον :

Αἱ ζημίας τὰς ὁποίας ὑφίστανται αἱ ὡς ἄνω τάξεις ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως δύνανται νὰ εἶναι κατὰ πολὺ σημαντικώτεροι τῶν προσδοκωμένων ὑπὸ τῶν τάξεων τούτων κερδῶν ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Οὕτω π.χ., κατὰ τὸ 1955, τὸ ποσοστὸν τῆς ἀξίας τῶν εἰσαχθέντων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐπὶ τῆς συνολικῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν ἀνῆλθεν εἰς τὴν χώραν μας εἰς 44%. Ἄς ὑποτεθῇ τὴν ὥρα, ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις, ἥτοι ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας ἐπιφέρει πτώσιν τῆς ὡς ἄνω ἀναλογίας ἀπὸ 44,9% εἰς 26% (ἀναλογία Ἰταλίας), ἥτοι μείωσιν κατὰ 42%, συνεπεῖχ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ αὐξῆσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς προκαλεῖ ὕψωσιν τοῦ ποσοστοῦ καλύψεως τῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας εἰς βιομηχανικά προϊόντα ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἄς ὑποτεθῇ ἐπὶ πλέον, ὅτι ἡ μείωσις τῆς ἀναλογίας τῶν κερδῶν τῶν εἰσαγογέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς ἐργαζομένην εἰς 42%. Τώρα ἐμφανίζεται μᾶλλον ἀπίθανος ἡ κάλυψις τῆς ὡς ἄνω μειώσεως τῶν κερδῶν τῶν εἰσαγωγέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων ἢ ὁποῖα προκαλεῖται ἐκ τῆς ἐκβιομηχάνισεως τῆς χώρας, διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ κατὰ κάτοικον ἔθνικου εισοδήματος εἰς σταθερὰς τιμὰς προερχομένα ἐκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ειδικώτερον, κατά γενικών κανόνων, ο ρυθμός έτησιας αύξήσεως του κατά κάτοικον έθνικού εισοδήματος εις σταθεράς τιμάς, συνεπεία της οικονομικής ανάπτυξεως, είναι κατά τὸ μάλλον ἢ ἤττον βραδύς. Τοῦτο διότι ἡ ὡς ἄνω αύξησις εξαρτᾶται ἐκ ποικίλων παραγόντων, ὡς ἐντατικῶν πολυπλεύρων προσπαθειῶν, ὡς π.χ. τῆς μεταβληθῆς τῆς κατανομῆς τῶν ποσοστῶν τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ, εἰς τὰς δύο μεγάλας κατηγορίας παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν καὶ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, ἐκ τῆς βελτιώσεως τῶν μεθόδων παραγωγῆς, ἐκ τῆς ἀρτιωτέρας οικονομικῆς ὀργανώσεως κλπ. Οὕτω π.χ., τὸ κατά κάτοικον εἰσόδημα εἰς σταθεράς τιμάς 1953, κατά τὴν ἐξαετῆ περίοδον 1950-1956, ἀνῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν ἀπὸ 262 λίρας στερλίνας τὸ 1950, εἰς 257 τὸ 1956, ἤτοι ἐσημείωσεν αύξησιν κατά 10% καὶ εἰς Ἑλβετίαν ἀπὸ 4080 ἔλβ. φράγκα τὸ 1950, εἰς 4.440 τὸ 1956, ἤτοι ἐνεφάνισεν ὕψωσιν κατά 17%. Ἡ ὡς ἄνω αύξησις κατά ἐτήσιον μέσον ὄρον ἀνέρχεται εἰς 1,7% διὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς 2,8% διὰ τὴν Ἑλβετίαν.

Ἀντιθέτως, ὠρισμένα κατηγορία παραγωγῶν καὶ ὠρισμένα κοινωνικά στρώματα δύνανται νὰ ὑποστοῦν λίαν σοβαράς ζημίας ἀμέσως διὰ τῆς θεσπίσεως νομοθετικῶν μέτρων οικονομικῆς πολιτικῆς ἀποσκοποῦντων εἰδικῶς τὸν περιορισμὸν ἢ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν κερδῶν ἢ τῶν εἰσοδημάτων τῶν τάξεων τούτων. Συγκεκριμένως, ἀπόφασις τοῦ Κράτους, ὅπως προβῆ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς οικονομικῆς ανάπτυξεως, συνεπάγεται τὴν θέσπισιν ἐντὸς τοῦ ἔτους νομοθετικῶν μέτρων ἀποβλεπόντων τὴν δασμολογικὴν προστασίαν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, τὴν διευκόλυνσιν, τὴν ἐπέκτασιν τοῦ παραγωγικοῦ ἐμπορίου ἀνωτέρας παραγωγικότητος καὶ τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν ἀναχαίτισιν τοῦ παρασιτικοῦ ἐμπορίου κατωτέρας παραγωγικότητος, τὴν βαρεῖαν φορολογίαν τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων πρὸς τὸν σκοπὸν συγκεντρώσεως τῶν ἀναγκαιῶν κεφαλαίων πρὸς αύξησιν τῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων, ὀδηγοῦσαν εἰς τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν. Ἀλλά, ὅλα τὰ ὡς ἄνω μέτρα ἀναλόγως τοῦ ρυθμοῦ οικονομικῆς ανάπτυξεως τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκουν, δύνανται νὰ προκαλέσουν ἐντὸς τοῦ ἔτους λίαν σημαντικὰς ζημίας εἰς τὰς τάξεις τῶν εἰσαγωγέων ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, εἰς τὰς τάξεις τῶν ἐγχωρίων παρασιτικῶν ἐμπόρων καὶ εἰς τοὺς κατέχοντας μεγάλα κεφαλαιουχικά εἰσοδήματα.

Βεβαίως, ἡ αύξησις τοῦ κατά κάτοικον ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς σταθεράς τιμάς, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ μακροχρονίως εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις, δύνανται νὰ καλύψῃ τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑφίστανται ἐκ τῆς οικονομικῆς ανάπτυξεως οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἔμποροι τῶν προϊόντων τούτων καὶ οἱ πλεονάζοντες παρασιτικοὶ ἔμποροι κατωτέρας παραγωγικότητος. Ἀλλά, ἡ οικονομικὴ συμπεριφορὰ τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ὁμάδων καὶ γενικῶς τῶν ἀτόμων, διέπεται ἐν γένει μᾶλλον ὑπὸ τῆς τάσεως τῆς ἀποφυγῆς τῶν ἀμέσων ζημιῶν, παρὰ ὑπὸ τῆς ἐπιδιώξεως μακροπροθέσμως, εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον κερδῶν προσδοκωμένων ἐκ τῶν παρουσῶν ζημιῶν.

Δ'. Οἱ βασικοὶ παράγοντες, οἱ παρεμποδίζοντες τὴν μετάβασιν τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην

Ἡ ἐφαρμογὴ οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἐνσυνειδήτου ἢ ὑποσυνειδήτου, ὁδηγούσης εἰς τὴν διατήρησιν ἢ εἰς τὴν ἐπιδεινώσιν τοῦ βαθμοῦ ὑπαναπτύξεως τῆς οἰκονομίας ἢ ἀκόμη εἰς τὴν ἀποχὴν ἀπὸ πάσης οἰκονομικῆς πολιτικῆς ἀπασκοπούσης τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν καθίσταται ἐφικτὴ συνεκείᾳ τῶν τεσσάρων ἀκολουθῶν βασικῶν παραγόντων :

12. *Πρῶτος βασικὸς παράγων εὐνοῶν τὴν συνέχισιν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας :* ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν παρεμποδίζουσα τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν ἀποτελεῖ παρεμποδίζοντα παράγοντα, καὶ ἀντιθέτως τὸ σύστημα τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἀποτελεῖ προδιοριστικὸν παράγοντα τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην.

Ἐκ τῶν οὐσιωδῶν χαρακτηριστικῶν κριτηρίων τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος) ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἔξοδα παραγωγῆς κατὰ μονάδα παραχθέντος βιομηχανικοῦ προϊόντος εἶναι ὑψηλότερα εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν ἢ εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην. Τοῦτο σημαίνει ὅτι οὐσιῶδες κριτήριον τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος) ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐγχώριος βιομηχανία εἶναι ἀνίκανος νὰ ἀντεπεξέλθῃ μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὸν ἀνταγωνισμόν τῆς βιομηχανίας τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ μάλιστα ἓν ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ὀρισμοῦ τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας. Συνεπῶς τὸ ἐπιχέιρημα κατὰ τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας, καθ' ὃ αὕτη δημιουργεῖ δασμοβιώτους ἐπιχειρήσεις, δὲν εὐσταθεῖ. Τοῦτο διότι, ἐφ' ὅσον γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας καὶ ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας, εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον χώραν, ἀναγκαίως καὶ ἀπαραιτήτως δεόν νὰ γίνῃ ταυτοχρόνως παραδεκτὴ ἡ ἀνάγκη τῆς δασμολογικῆς προστασίας αὐτῆς, δηλονότι, ἡ ἀνάγκη ὑπάρξεως δασμοβιώτου βιομηχανίας, μέχρις ὅτου συντελεσθῇ ἡ μετάβασις τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην. Τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν εἰς τὴν ὑπανάπτυκτον χώραν ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἀπόφασιν ἀρνήσεως ἐπεκτάσεως τῆς βιομηχανίας εἰς τὴν χώραν αὐτήν, συνεπῶς, μὲ τὴν ἀπόφασιν διατηρήσεως τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας.

Δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ θεωρία τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἔχει διατυπωθῆ ἀπὸ οἰκονομολόγους (Ricardo, 1817) ἀνήκοντας εἰς ἀνεπτυγμένας χώρας (Ἀγγλία), τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα προήγγοντο διὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Ἀντιθέτως οἱ οἰκονομολόγοι τῶν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένων ἢ ὑπαναπτύκτων χωρῶν (Γερμανία, Fr. List, 1841) ἔχουν ἀναπτύξει τὴν θεωρίαν τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐφαρμογὴ ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῶν ὑπαναπτύκτων χωρῶν. Οὕτω, διαπιστοῦται ὅτι ἡ οἰκονομικὴ θεωρία πολλάκις ἐρμηνεύει τὰ συμφέροντα τῶν χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας ἀναπτύσσεται.

13. Δεύτερος βασικὸς παράγων εὐνοῶν τὴν συνέχισιν τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας : ἡ ἐνίσχυσις ἐκ μέρους τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως τῶν ἐγχωρίων οἰκονομικῶν ὁμάδων τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα εἶναι συνδεδεμένα μετὰ τὴν ὑπανάπτυκτον οἰκονομίαν τῆς χώρας.

Οἱ εἰσαγωγεῖς ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἔμποροι τῶν προϊόντων τούτων, οἱ παραγωγοὶ τῶν ὁποίων αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐμφανίζουν κατωτέραν παραγωγικότητα ἢ ἀποδοτικότητα, οἱ πραγματοποιοῦντες σημαντικὰ ἐπιχειρηματικὰ κέρδη, οἱ κατέχοντες μεγάλα εἰσοδήματα, οἱ κεφαλαιοῦχοι οἱ συνδεδεμένοι διὰ στενῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν μετὰ τοὺς ξένους κεφαλαιούχους, τέλος ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐξασφαλίζουν οἰκονομικὰ ὀφέλη ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος) ὡς καὶ οἱ παράγοντες τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, οἱ ὅποιοι, ἐκπροσωποῦντες αὐτοὺς, ἀποφεύγουν τὴν λήψιν μέτρων, ὀδηγούντων εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν εὐρίσκουν σημαντικὴν ἐνίσχυσιν, οἰκονομικὴν καὶ πολιτικὴν ἐκ μέρους τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως.

Εἶναι γενικῶς παραδεκτὸν ἐκ μέρους πλείστων οἰκονομολόγων, ὅτι τὸ ἀπόγειον τῆς κεφαλαιοκρατίας διαπιστοῦται εἰς τὸν 19ον αἰῶνα μέχρι τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ, ὅτι ἡ κατάπτωσις, ἡ κάμψις αὐτῆς, σημειοῦται ἀπὸ τοῦ Πολέμου τούτου καὶ ἐντεῦθεν. Πράγματι, αἱ χῶραι τῆς Ἀνατολῆς, διαθέτουσαι σημαντικὸν πληθυσμὸν καὶ συνεπῶς εὐρεῖαν ἀγοράν, ὑπῆρξαν ὑπανάπτυκτοι, τουτέστι, γεωργικαὶ καὶ ἐκάλυπτον τὸ πλείστον μέρος τῶν ἀναγκῶν τῶν εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τούτων ἐκ τῶν μεγάλων ἀνεπτυγμένων, δηλονότι, βιομηχανικῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, ἐναντι ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς τελευταίας ἀγροτικῶν προϊόντων καὶ πρώτων ὑλῶν. Ἡ κατὰ τὴν ὡς ἀνω κατεῖθονσιν πορεία τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου μεταξὺ Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν χωρῶν ὑπῆρξεν ἰσχυρὸς παράγων τῆς ἐπιταχύνσεως τοῦ βαθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας τῶν Δυτικῶν χωρῶν καὶ συνεπῶς τοῦ ἀπογείου τῆς κεφαλαιοκρατίας. Ἀντιθέτως, ἀπὸ τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, αἱ Ἀνατολικαὶ χῶραι καθίστανται ἐντόνως βιομηχανικαί, καλύπτουσαι τὰς

ανάγκας τοῦ σημαντικοῦ αὐτῶν πληθυσμοῦ εἰς βιομηχανικά προϊόντα ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Βιομηχανίας καὶ συνεπῶς ἐμφανίζουσι λίαν ἰσχυράν μείωσιν τῆν ἀναλογίαν τῆς εἰσγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων ἐκ τῶν Δυτικῶν χωρῶν. Ἡ μεταβολὴ αὕτη τῆς συνθέσεως τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῶν Δυτικῶν χωρῶν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν, ὑπῆρξε σημαντικὸς παράγων ἐπιβραδύνσεως τοῦ ἀνιόντος ρυθμοῦ τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῶν Δυτικῶν χωρῶν καὶ συνεπῶς ἡ ἀπαρχὴ τῆς καταπτώσεως τῆς κεφαλαιοκρατίας.

Ἡ ἐνίσχυσις τῶν ὡς ἄνω οικονομικῶν ομάδων καὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἧτις τὰς ἐκπροσωπεῖ, ἐκ μέρους τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν οικονομικῆς πολιτικῆς διατηροῦσης τὴν οικονομικὴν καθυστέρησιν ἀποφευγούσης τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν προέρχεται ἐκ τῆς ἀκολούθου θεμελιώδους διαπιστώσεως :

Ἡ οικονομικὴ πραγματικότης καταδεικνύει ὅτι ἡ ἀξία τῆς δευτερογενοῦς (τευτέστι τῆς βιομηχανικῆς) καὶ τριτογενοῦς (δηλονότι Ἐμπορίου, Μεταφορῶν, Τραπεζῶν καὶ Ὑπηρεσιῶν) παραγωγῆς κατὰ ἀπασχολούμενον πρόσωπον εἰς τοὺς κλάδους αὐτοὺς τῆς παραγωγῆς εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς ἀξίας τῆς πρωτογενοῦς (γεωργικῆς) παραγωγῆς κατὰ ἀπασχολούμενον πρόσωπον εἰς ταύτην. Ἡ θεμελιώδης αὕτη διαπίστωσις ὁδηγᾷ τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Δύσεως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν οικονομικῆς πολιτικῆς, ἣτοι πραγματοποιεῖ τοὺς δύο ἀκολούθους σκοποὺς, συνιστωμένων πρὸς τὸν (α), εἰς τὴν συγκέντρωσιν τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ ἀπασχολούμενου πληθυσμοῦ αὐτῶν εἰς τὴν δευτερογενῆ καὶ τριτογενῆ παραγωγὴν, τῆς ὁποίας ἀξία, κατὰ ἀπασχολούμενον πρόσωπον, εἶναι πολὺ ἀνωτέρα, καὶ δεύτερον (β) εἰς τὴν ἀνάθεσιν τῆς παραγωγῆς τῶν ἀναγκαίων εἰς αὐτὰς γεωργικῶν προϊόντων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία κατὰ ἀπασχολούμενον πρόσωπον εἰς τὴν παραγωγὴν ταύτην, εἶναι πολὺ κατωτέρα εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας.

14. Ἡ πολιτικὴ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως ἡ εὐνοοῦσα τὴν ὀικονομικὴν καθυστέρησιν τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν ἰσχύει ἐφ' ὅσον οἱκονομικοὶ παράγοντες διέπουν τοὺς πολιτικοὺς καὶ ἀναστέλλεται εἰς τὴν στιγμήν οἱ πολιτικοὶ παράγοντες διέπουν τοὺς οἱκονομικοὺς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων συνάγεται ὅτι ἡ οἱκονομικὴ πολιτικὴ τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν, ἡ συνισταμένη εἰς τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς διατηρήσεως ἑπιβιωτικῆς οἱκονομίας (τῶν γεωργικῶν χωρῶν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος) εἰς τὴν ἀποθάρρυνσιν τῆς μεταβάσεως αὐτῆς εἰς ἀνεπτυγμένην στηρίζεται τὸ οἱκονομικὸν συμφέρον αὐτῶν καὶ συνεπῶς ἐφαρμόζεται κατὰ τὸ μέτρο καθ' ὃ τὸ οἱκονομικὸν συμφέρον μόνον διέπει τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῶν χωρῶν τούτων. Ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν θεωρηθῆ ὅτι τὸ πολιτικὸν στρατηγικὸν συμφέρον καὶ ὄχι τὸ οἱκονομικὸν συμφέρον ὀφείλει νὰ διέπῃ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν, εἶναι δυνατόν αἱ ἀνεπτυγμέναί χωραὶ τῆς Δύσεως

προβοῦν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἐνθαρρύνουν ἢ ἀκόμη ἐνισχύουσιν τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν ζώνην τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς αὐτῶν. Τοῦτο δύναται νὰ συμβῇ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αἱ Ἀνατολικαὶ ἀνεπτυγμέναι χῶραι προβοῦν εἰς τὴν ἀπόφασιν οικονομικῆς ἐνισχύσεως τούτων, συντείνοντες εἰς τὴν οικονομικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν πρὸς τὸν σκοπὸν ἀποσπάσεως αὐτῶν ἐκ τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς τῆς Δύσεως. Κατ' ἀκολουθίαν, ἡ ἀνάγκη διατηρήσεως τῆς πολιτικῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, δύναται νὰ ὀδηγήσῃ τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Δύσεως νὰ μετατρέψουν τὸ ἰσχυρὸν μέχρι τοῦδε δόγμα καθ' ὃ ἡ οικονομικὴ διέπει τὴν πολιτικὴν, εἰς τὸ δόγμα καθ' ὃ ἡ πολιτικὴ διέπει τὴν οικονομικὴν.

15. Τρίτος βασικὸς παράγων εὐνοῶν τὴν συνέχισιν τῆς ὑπαναπτύκτου οικονομίας: τὸ χαμηλὸν βιοτικὸν καὶ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ.

Τὸ χαμηλὸν βιοτικὸν καὶ μορφωτικὸν ἐπίπεδον τοῦ μεγίστου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας (ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα) ἀποτελεῖ τὸν τρίτον βασικὸν παράγοντα, ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει εἰς τὰς ἐπικρατούσας οικονομικὰς ομάδας νὰ διατηροῦν τὴν οικονομίαν ὑπανεπτυγμένην καὶ γενικώτερον δὲν ἐξαναγκάζει ταύτας ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἢ τῆς ἐθνικῆς ἐπιταγῆς ὅπως προβοῦν μέσῳ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἥτις τὰς ἐκπροσωπεῖ, εἰς τὰ ἀναγκαῖα μέτρα τὰ ὀδηγοῦντα εἰς τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν. Πράγματι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ καὶ συγκεκριμένως ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πλειονότητα εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας (ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα) συνεπεία τοῦ λίαν χαμηλοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ, ἀγνοεῖ τὰ γενικὰ οικονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα, τ' ἀναγόμενα εἰς τὴν οικονομικὴν πρόοδον τῆς χώρας. Ὡς ἐκ τούτου οὗτος ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὰ ἄμεσα ἀτομικὰ συμφέροντα αὐτοῦ, δηλονότι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἄμεσων ἀτομικῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ π.χ. διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐκ μέρους τῶν βουλευτῶν τῶν λεγομένων «ρουσφετιῶν». Οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἐκπρόσωποι τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα ἀντιτίθενται πρὸς τὴν μετάβασιν τῆς ὑπαναπτύκτου οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην καὶ αἱ ὁποῖαι ἀσχοῦν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας (ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα), ἐπιτυγχάνουν εἰς τὰς ἐκλογὰς τὴν ἐξασφάλισιν ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ψήφων τῶν ψηφοφόρων, οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦντες τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς χώρας προσδοκοῦν ἀπὸ τοὺς ὑποψηφίους βουλευτὰς ὅπως, ἐλεγχόμενοι, ἱκανοποιήσουν μᾶλλον τὰς ἀτομικὰς αὐτῶν ἀνάγκας, παρὰ τὰ γενικὰ συμφέροντα τῆς χώρας.

16. Τέταρτος βασικός παράγων ενοίων τήν συνέχισιν τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας : ἡ μεγίστη δυσχέρεια πλήρους παραγωγῆς ἐπενδύσεως τῶν σχηματιζομένων κεφαλαίων εἰς τήν ὑπανάπτουσαν οἰκονομίαν, δεδομένου ὅτι ἡ ἐναρξίς τῆς διαδικασίας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς δυνατότητος παραγωγικῆς ἐπενδύσεως τούτων, δημιουργουμένου οὕτω ἐνός εἴδους φαύλου κύκλου.

Ἄνεπτυχθη ἀνωτέρω, ὅτι ἡ στενότης τῶν κεφαλαίων δὲν ἀποτελεῖ εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας τὸν ἀποφασιστικὸν παράγοντα τὸν παρεμποδίζοντα τήν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Τὸ ἀποφασιστικὸν ἐμπόδιον εἰς τήν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἀποτελεῖ, ἀνεγράφη ἀνωτέρω, ἡ οἰκονομικὴ κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ διάρθρωσις τῆς ὑπανεπτυγμένης χώρας (ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος). Οὕτω, εἰς τὰς τελευταίας, συχνὰ διαπιστοῦται τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς διατίθενται σημαντικὰ κεφάλαια (συνεπεία π.χ. τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἢ σοβαρᾶς αὐξήσεως τῶν καταθέσεων παρὰ Τραπεζαῖς κλπ.), ἡ μεγαλύτερα σχηματιζομένη ποσότης κεφαλαίων δὲν κατευθύνεται πρὸς ἀντισταίχους ἰσοϋψεῖς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Οὕτω, ὁ ὑψωτικὸς ρυθμὸς τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκ μέρους τῶν Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν παραμένει εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας (ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα) πάντοτε βραδύτερος ἐκείνου τῶν καταθέσεων παρὰ Ἐμπορικαῖς Τραπεζαῖς. Μὲ ἄλλας λέξεις ἡ ἀναλογία τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ὑπὸ τῶν Ἐμπορικῶν Τραπεζῶν πρὸς τὰς καταθέσεις τούτων, ἐμφανίζει εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας πτωτικὸν ρυθμὸν. Ἀντιθέτως εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ ἀνωτέρω ἀναλογία ἐμφανίζει ὑψωτικὴν ροπήν.

Ὁ βραδύτερος ρυθμὸς τῆς χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐκείνου τῶν καταθέσεων καὶ ἐν γένει τῶν σχηματιζομένων κεφαλαίων, δηλονότι ὁ αὐξων ρυθμὸς τῆς ἀποθησαυρίσεως εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας, ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, δέον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸ γεγονός ὅτι οὐσιώδεις χαρακτηριστικὸν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας ἀποτελεῖ ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν εὐκαιριῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων παγίου κεφαλαίου. Πράγματι, ἡ δημιουργία ἐπαρκῶν εὐκαιριῶν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων προϋποθέτει ὅτι ἡ οἰκονομία ἤδη εἰσῆλθεν εἰς τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Σοβαρὰς εὐκαιρίας παραγωγικῶν ἐπενδύσεων δημιουργοῦν αἱ ἀποφάσεις ἐκτελέσεως μεγάλων ἐργειοβελτιωτικῶν ἔργων, ἐγκαταστάσεως μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐπεκτάσεως καὶ ἐντατικοποιήσεως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Ἄλλὰ, ἀκριβῶς ἡ ἀνάληψις τοιούτων ἔργων προϋποθέτει ὅτι ἤδη ἡ χώρα ἀπεφάσισε τὴν ἐναρξιν τῆς διαδικασίας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ πλήρης ἐπένδυσις εἰς παραγωγικὰ ἔργα τῶν σχηματιζομένων κεφαλαίων εἰς τὴν ὑπανεπτυγμένην οἰκονομίαν, ὡς π.χ. εἰς τὴν Ἑλλάδα, προϋποθέτει ἀνάπτυξιν καὶ λήψιν τῶν μέτρων τῶν ὀδηγούντων εἰς τὴν ἀνεπτυγμένην οἰκονομίαν. Δημιουργεῖται οὕτω

ἐν εἶδος φαύλου κύκλου. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις προϋποθέτει τὸν σχηματισμὸν ἐπαρκῶν κεφαλαίων. Ἀλλὰ ἡ δυνατότης ἐπενδύσεων τούτων εἰς παραγωγικὰ ἔργα προϋποθέτει τὴν ἑναρξίν τῆς διαδικασίας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ε'. Αἱ προϋποθέσεις τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην

Ἡ μετάβασις τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἀντιμετωπίζει ὠρισμένα ἐμπόδια, τῶν ὁποίων ἡ ὑπερπήδησις ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἀνωτέρω ἀνεγράφη ὅτι τὰ ἐμπόδια ταῦτα δὲν συνίστανται εἰς τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκῶν κεφαλαίων ἢ εἰς τὴν πτωχείαν τοῦ ἐδάφους τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν. Τοῦτο διότι ἡ στενότης τῶν κεφαλαίων καὶ ἡ πτωχεία τοῦ ἐδάφους ἀποτελοῦν στοιχεῖα παράγωγα, καθ' ὅτι ταῦτα εἶναι ἀποτελέσματα, συνεπείᾳ ἄλλων πρωταρχικῶν παραγόντων. Πράγματι, ἡ στενότης τῶν κεφαλαίων καὶ ἡ «πτώχεια» τοῦ ἐδάφους δύνανται, ὡς ἀνεπτύχθη ἀνωτέρω, νὰ ὑπερνικηθοῦν ἐπερχομένης ἀλλοιώσεως τῆς συμπεριφορᾶς τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων οἱ ὅποιοι ἀποτελοῦν, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, τοὺς πρωταρχικοὺς παράγοντας, τὸ *primo movens*, τοῦ βαθμοῦ τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας τῆς οἰκονομίας. Ἡ ἀλλοίωσις τῆς συμπεριφορᾶς τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων π.χ. δύναται νὰ συνίσταται εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεων ἐκ μέρους τῶν ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν τάξεων, ὅπως προβοῦν εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ροπῆς αὐτῶν πρὸς ἐπένδυσιν καὶ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐδάφους ὡς καὶ εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν τῆς χώρας. Ἡ πραγματοποιήσις τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς χώρας καθίσταται δυνατὴ συνεπείᾳ τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων : α) πρὸς σχηματισμὸν τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίευσιν, β) πρὸς τὴν παραγωγικὴν χρησιμοποίησιν τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ γ) πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ κρατικοῦ τομέως τοῦ ὁποίου ἡ δραστηριότης θέλει κατευθυνθῆ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ὡς ἄνω σκοπῶν. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐμφαίνεται ὅτι αἱ πρωταρχικαὶ πρωτογενεῖς προϋποθέσεις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως εἶναι ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, αἱ δύο ἀκόλουθοι : Πρῶτον (α), ἡ ἀπόφασις τῶν ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ὁμάδων ὅπως ἀποδεχθοῦν τὰς βαρείας θυσίας τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει εἰς αὐτάς ἡ ἐπίτευξις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Δεύτερον (β), ἡ ἀπόφασις τῶν ὡς ἄνω ὁμάδων ὅπως προβοῦν εἰς σημαντικὴν ἐπέκτασιν τοῦ κρατικοῦ τομέως τοῦ ὁποίου ἡ δραστηριότης ἀποτελεῖ πρωταρχικὸν παράγοντα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν ὑπανάπτυκτων χωρῶν, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ δύο ἀνωτέρω οὐσιώδεις προϋποθέσεις ἀναλύονται εἰς τὰς κατωτέρω παραγράφους :

17. Πρώτη ουσιώδης προϋπόθεσις τῆς μεταβάσεως τῆς υπανεπτυγμένης οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην : αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων ὅπως ἀποδεχθοῦν τὰς βαρείας θυσίας τὰς ὁποίας ἐπιβάλλει εἰς αὐτὰς ἢ ἐπίτευξις τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ προβοῦν εἰς τὰ μέτρα τὰ ὀδηγοῦντα εἰς αὐτήν.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω παραγράφους 7, 8, 9 καὶ 10 ἐξητάσθησαν οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες, οἱ παρεμποδίζοντες τὴν μετάβασιν τῆς υπανεπτυγμένης οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην. Ἐξετέθη δτι τοὺς παρεμποδίζοντας τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας, ἀποτελοῦν : πρῶτον (1), ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἡ προερχομένη ἐκ θρησκευτικῶν καὶ φυλετικῶν δογμάτων, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν προκαταλήψεων, ἐκ παραδόσεων, ἐθίμων καὶ συνθηεῶν, δημιουργηθέντων ἀπὸ ἑκατοντάδων ἐτῶν εἰς τὰς οικονομικῶς καθυστερημένας χώρας, δεύτερον (2), αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας ὑφίστανται αἱ ἐπικρατοῦσαι οικονομικαὶ ὁμάδες ἐκ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως : α) ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν τῶν ἀγαθῶν εἰς ἓν σύστημα ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ καὶ β) ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τιμῶν τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς καὶ ἐν γένει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς κοινωνικῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀντιδράσεως κατὰ τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς προερχομένης ἐκ τῶν προαναφερθέντων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων, συνάγεται δτι ἡ πρώτη οὐσιώδης προϋπόθεσις τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν οικονομικῶς καθυστερημένων χωρῶν συνίσταται πρῶτον εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων, αἱ ὁποῖαι ἀσκοῦν σοβαρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὅπως παραμερίσουν τὴν πίεσιν τῶν θρησκευτικῶν δογμάτων, τῶν παραδόσεων, τῶν ἐθίμων καὶ συνθηεῶν, τὰ ὁποῖα ἀντιτάσσονται εἰς τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν καὶ δεύτερον εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἀποδεχθοῦν τὰς βαρείας ζημίας, τὰς ὁποίας θέλει ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς ἡ οικονομικὴ ἀνάπτυξις.

Τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα δηλοῦν, δτι τὰ πρωταρχικὰ αἷτια, τὸ *primo movens* τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, δὲν ἀνάγονται εἰς ἀντικειμενικοὺς παράγοντας, ὡς ἤθελον εἶναι π.χ. αἱ φυσικαὶ παραγωγικαὶ ιδιότητες τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ περιεκτικότης τοῦ ὑπεδάφους εἰς καυσίμους καὶ πρώτας ὕλας, εἰς μίαν κλειστὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ εἰς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς παράγοντας. Οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ παράγοντες οὗτοι, οἱ προσδιορίζοντες τὴν οικονομικὴν ἀνάπτυξιν, συνίστανται εἰς ὠρισμένας ἀποφάσεις τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων, τῶν ἀσκούντων ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Αἱ ἀποφάσεις αὗται εἶναι κυρίως αἱ ἀκόλουθοι : Πρῶτον (α), αἱ ἀποφάσεις τῶν ὡς ἄνω ομάδων, ὅπως προβοῦν εἰς τὴν ἐξασθένησιν τῆς ροπῆς πρὸς κατανάλωσιν καὶ συνεπῶς εἰς τὴν ἐπίσχυσιν τῆς ροπῆς πρὸς ἀποταμίωσιν, ἐν ὄψει σχηματισμοῦ τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων πρὸς ἀξιοποίησιν τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκβιομηχάνισιν τῆς χώρας. Δεῦ-

τερον (β), αι αποφάσεις των ως άνω ομάδων, όπως αποδεχθούν τας θυσίας και ζημίας, τας οποίας προκαλεί εις αυτάς εις την άμεσον βραχυπρόθεσμον περιόδον η οικονομική ανάπτυξις. Τρίτον (γ), αι αποφάσεις των ως άνω ομάδων, όπως προβούν, ασκοῦντες την επίδρασίν των, επί της πολιτικῆς ἐξουσίας, εις τὰ αναγκαῖα μέτρα, τὰ οδηγούντα εις την αξιοποίησιν τοῦ ἐδάφους και εις την ἐκβιομηχάνισιν τῆς χώρας, ἤτοι εις την οικονομικήν ανάπτυξιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναπτυχθέντων συνάγεται, ὅτι ἡ διατήρησις και ἡ συνέχισις τῆς ὑπανεπτυγμένης οικονομίας, ὡς π.χ. τῆς Ἑλλάδος, οφείλεται ὄχι εις τεχνικο-οικονομικούς παράγοντας (π.χ. πτωχεία τοῦ ἐδάφους), ἀλλὰ εις ἀνθρωπίνους ὑποκειμενικούς παράγοντας, ὡς εἶναι οἱ κοινωνικοὶ και πολιτικοί. Ὡσαύτως ἡ μετάβασις τῆς ὑπανεπτυγμένης οικονομίας εις ἀνεπτυγμένην δὲν προσδιορίζεται ἢ δὲν παρεμποδίζεται ἀπὸ τεχνικο-οικονομικούς παράγοντας, ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεως και τῆς δραστηριότητος τοῦ ἀνθρώπου, ὡς συχνὰ ὑποστηρίζεται (π.χ. τὸ ἐπιχείρημα τῆς στενότητος τῶν κεφαλαίων και τῆς πτωχείας τοῦ ἐδάφους), ἀλλὰ ἀποτελεῖ θέμα βουλήσεως και ἀποφάσεων τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων τῶν ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας και συνεπῶς ἀνάγεται εις κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντας.

18. Δευτέρα οὐσιώδης προϋπόθεσις τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οικονομίας εις ἀνεπτυγμένην : ἡ ἐπέκτασις τοῦ πεδίου δραστηριότητος τοῦ κρατικοῦ τομέως εις τὴν οικονομίαν.

Μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐπικρατουσῶν οικονομικῶν ομάδων τῶν ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἐν ὄψει τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, συμπεριλαμβάνεται ἡ βασικὴ ἀπόφασις, ὡς προβοῦν εις σοβαρὰν ἐπέκτασιν τοῦ πεδίου δραστηριότητος τοῦ κρατικοῦ τομέως εις τὴν οικονομίαν, ἐπέκτασιν ἣτις ἀποτελεῖ οὐσιώδη προϋπόθεσιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως. Εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἡ δραστηριότης τοῦ κρατικοῦ τομέως παίζει τὸν ὄλων κυριαρχοῦντα, πρωτεύοντα ρόλον διὰ τοὺς ἀκολούθους λόγους :

Πρῶτον (α), ἡ ἐπιτεύξις τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οικονομίας εις ἀνεπτυγμένην προϋποθέτει τὴν σχεδιοποίησιν, τὴν κατάρτισιν προγράμματος τεχνικῆς ἀνασυγκροτήσεως, ἀρτίας εἰδικεύσεως τοῦ ἀπασχολομένου κληθυσμοῦ εις τὴν ἐκτέλεσιν παραγωγικῶν ἔργων και γενικῆς ὀργανώσεως, συντονισμοῦ και ἐποπτείας τῶν παραγωγικῶν ἐνεργειῶν. Τὴν ὅλην ταύτην δρᾶσιν δὲν δύναται νὰ ἀναπτύξῃ παρὰ μόνον ὁ κρατικὸς τομέως.

Πράγματι ὁ ἀτομικὸς τομέως ἐμφανίζει ἀδυναμίαν συντονισμοῦ τῶν διαφόρων ἀτομικῶν δραστηριοτήτων και ἐπιτεύξεως πειθαρχίας εις τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ληφθέντων μέτρων.

Δεύτερον (β), ἡ παραγωγικὴ διαδικασία τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἣτις συνεπάγεται τὴν αὔξησιν τῆς ἀναλογίας τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ,

δηλονότι τὴν μείωσιν τῆς ἀναλογίας τῶν ἀπασχολουμένων ἀτόμων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις παραγωγῆς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ἀναλογίας τῶν ἀπασχολουμένων ἀτόμων εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, δὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ παρὰ μόνον διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ κρατικοῦ τομέως. Τοῦτο διότι ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία καὶ δραστηριότης τοῦ ἀτομικοῦ τομέως εἶναι παντελῶς ἀνεπαρκεῖς διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὡς ἄνω προεπούσης διαρρυθμίσεως τῆς κατανομῆς τοῦ ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ, ἡ ὅποια μόνον ὁδηγεῖ εἰς τὴν μετάβασιν τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην.

Τρίτον (γ), ἡ ἐπίτευξις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως προϋποθέτει τὴν συγκέντρωσιν λίαν σημαντικῶν κεφαλαίων ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων παραγωγικῶν ἔργων, μακροπρόθεσμου ἀποδόσεως καὶ ἀποφερόντων ἐλάχιστον ἐπιτόκιον καὶ ἀσήμαντα ἐπιχειρηματικὰ κέρδη. Μόνον τὸ Κράτος δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὸν σχηματισμὸν τεραστίων κεφαλαίων καὶ νὰ ὑποστῇ τὸ οἰκονομικὸν βῆρος ἐκτελέσεως παραγωγικῶν ἔργων μακροπρόθεσμου ἀποδόσεως καὶ ἀποδιδόντων ἐλάχιστον κέρδος. Ἡ ἀτομικὴ πρωτοβουλία παρουσιάζει ἀδυναμίαν συγκεντρώσεως τύσων σημαντικῶν κεφαλαίων καὶ ἀποδοχῆς μακροπρόθεσμου ἀποδόσεως ἀποφερόντων ἐλάχιστον τόκον.

Τέταρτον (δ), ὁ ἀτομικὸς τομεὺς δὲν διαθέτει τὰ μέσα ἐπιβολῆς καὶ ἐξαναγκασμοῦ ἐπὶ τῆς δραστηριότητος τῶν ἀτόμων, ἀπαραίτητα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ἀνασυγκροτήσεως μέσα τὰ ὅποια μόνον τὸ Κράτος δύναται νὰ ἐπιβάλῃ.

19. Τρίτη οὐσιώδης προϋπόθεσις τῆς μεταβάσεως τῆς ὑπανεπτυγμένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην : Ἐπέλευσις πολιτικῆς ἐξουσίας ἐχούσης τὴν δυνατότητα πρῶτον (α), ἐπιβολῆς ἐξαναγκασμοῦ ἐπὶ τῶν ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ομάδων ὅπως ἀποδεχθῶν ἄνευ ἀποτελεσματικῆς ἀντιδράσεως τὰς ζημίας τὰς ὁποίας θέλουσιν ὑποστῆ ἕκ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, δευτέρον (β), ἐξουδετερώσεως τῆς ἀντιδράσεως τῶν ἀνεπτυγμένων Δυνάμεων τῆς Δύσεως εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἵπαστήριχθη ἀνωτέρω εἰς τὰς παραγρ. 6, 9, 10 καὶ 15 ὅτι εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας, τὰς εὐρισκομένας εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ ομάδες ἀσχοῦν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ πολιτικὴ αὕτη ἐξουσία προέρχεται ἕκ γενικῶν ἐκλογῶν αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ ομάδες δύναται νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὑπερψήφισιν τῶν βουλευτῶν οἱ ὅποιοι, ἐκπροσωποῦντες τὰς τάξεις αὐτάς, εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας ἥτις ἀποβαίνει ἐπιζημία εἰς τὰ συμφέροντα αὐτῶν. Τοῦτο διότι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ λόγῳ τοῦ χαμηλοῦ βιοτικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου αὐτοῦ, ἀγνοεῖ τὰ γενικὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα τῆς χώρας καὶ ἐν-

διαφέρεται μόνον διά την ικανοποίησιν τῶν ἀμέσων ἀτομικῶν αὐτοῦ ἀναγκῶν π.χ. διά τὴν ἐξασφάλισιν ἐκτελέσεως «ρουσφετιῶν» ἐκ μέρους τῶν ὑποστηριζομένων βουλευτῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι τὸ πολιτικὸν σύστημα καθ' ὃ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ἀναδεικνύεται διὰ τῶν γενικῶν ἐκλογῶν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πρόσφορον διὰ τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομικῆς προόδου διὰ τὰς χώρας (ὡς π.χ. τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας κλπ.) εἰς τὰς ὁποίας τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ γνωρίζει τὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ θέματα τῆς χώρας συνεπεῖα τοῦ ὑψηλοῦ βιοτικῆ καὶ μορφωτικῆ ἐπιπέδου αὐτοῦ. Ἀλλὰ διὰ τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας (ὡς π.χ. τῆς Αἰγύπτου, τῆς Περσίας κλπ. καὶ ἐν μικροτέρῃ κλίμακι τῆς Ἑλλάδος) εἰς τὰς ὁποίας τὸ μέγιστον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἀγνοεῖ τὰ γενικὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα τῆς χώρας, λόγῳ τοῦ λίαν χαμηλοῦ βιοτικῆ καὶ μορφωτικῆ ἐπιπέδου αὐτοῦ, τὸ πολιτικὸν τοῦτο σύστημα ἀναδεικνύει βουλευτὰς καταλλήλους διὰ τὴν ικανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν ἀναγκῶν, τῶν «ρουσφετιῶν» τῶν ψηφοφόρων, ἀλλὰ ἀπρόσφορους διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τοῦτο διότι οἱ ἀναδεικνυόμενοι διὰ τοῦ πολιτικοῦ τούτου συστήματος βουλευταὶ ἐκπροσωποῦν τὰς ἐπικρατούσας οἰκονομικὰς ομάδας, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα συμβαδίζουν πλήρως, μετὰ τὴν συνέχισιν τῆς οἰκονομικῆς καθυστερήσεως. Τοῦτο σημαίνει ὅτι οἱ βουλευταὶ οὗτοι ἀντιτίθενται πρῶτον (1), εἰς τὴν θέσπισιν τῶν νομοθετικῶν μέτρων τῶν ὀδηγούντων εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἀλλὰ τὰ ἑποῖα ἐπιβάλλουν βαρείας θυσίας εἰς τὰς ἐπικρατούσας οἰκονομικὰς ομάδας καὶ δεύτερον (2), εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς ἐπιρροῆς ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως αἱ ὁποῖαι ἀντιδρῶν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας.

Τὰ ἀνωτέρω ὀδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ πραγματοποίησις τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας τὰς εὐρισκομένας εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῆς Δύσεως, προϋποθέτει τὴν ἐφαρμογὴν πολιτικοῦ συστήματος καθ' ὃ ἀνέρχονται εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν ἄνδρες σταθερῶς ἀποφασισμένοι ὅπως προβοῦν εἰς τὰ μέτρα τὰ ὀδηγούντα εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Τὰ μέτρα ταῦτα συνεπάγονται πρῶτον (α), ἐπιβολὴν εἰς τὰς ἐπικρατούσας οἰκονομικὰς ομάδας βαρειῶν θυσιῶν, δεύτερον (β), ἐξουδετέρωσιν πάσης ἀντιστάσεως, κατὰ τῶν μέτρων τούτων ἐκ μέρους τῶν ὡς ἔνω τάξεων, τρίτον (γ), ἀπομάκρυνσιν τῆς ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως ἐπὶ τῶν ἐπικρατουσῶν οἰκονομικῶν ομάδων καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἥτις ἐκπροσωπεῖ ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλουν τὴν συνέχισιν τῆς οἰκονομικῆς καθυστερήσεως καὶ τὴν παρεμπόδισιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι ἡ ἀνοδος εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν τῶν προαναφερθέντων ἀνδρῶν ἀποφασισμένων νὰ ὀδηγήσουν τὴν ὑπανεπτυγμένην χώραν εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ μόνον εἰς ἐν πολιτικὸν κα-

θεωτῶς εἰς τὸ ὅποῖον αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ ὁμάδες, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα ἀντιτίθενται εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, καὶ αἱ ἀνεπτυγμένοι χώραι τῆς Δύσεως αἱ ὅποιαί ἐνισχύουν αὐτάς οὐδεμίαν ἐπίδρασιν δύνανται νὰ ἀσκήσουν ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ συστήματος καθ' ὃ ἀναδεικνύονται τὰ μέλη τοῦ Κοινοβουλίου.

20. Αἱ οἰκονομικαὶ κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ συνθήκαι ὑφ' ἧς συνετελέσθη κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως ὑπῆρξαν τελείως διάφοροι ἐκείνων ὑφ' ἧς διατελοῦν σήμερον αἱ ὑπανεπτυγμένοι χώραι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως.

Εἰς τὴν παραῦσαν μελέτην ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν ὑπανεπτυγμένων χωρῶν τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, ἐμφανίζεται λίαν δυσχερῆς ἐὰν μὴ ἀνέφικτος εἰς τὰ πλαίσια τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἧς αὐταὶ σήμερον διατελοῦν.

Εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο τῆς μελέτης ταύτης ἀντιτάσσεται ἡ ἀντίρρησις ὅτι ὁ πραγματικὸς βίος τοῦ 19ου αἰῶνος καταδεικνύει ὅτι αἱ σήμερον ἀνεπτυγμένοι χώραι τῆς Δύσεως ὑπῆρξαν ὑπανεπτυγμένοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος. Συνεπῶς, αἱ σήμερον ὑπανεπτυγμένοι χώραι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ζώνην τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, δύνανται κατ' ἀνάλογον τρόπον νὰ διενεργήσουν τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν εἰς τὰ πλαίσια τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἧς αὐταὶ διατελοῦν σήμερον.

Εἰς τὴν ἀνωτέρω ἀντίρρησιν δύναται νὰ ἀντιταχθῇ τὸ γεγονός ὅτι αἱ οἰκονομικαὶ, κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ συνθήκαι, ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐτετέλεσθη κατὰ τὴν 19ον αἰῶνα ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, ὑπῆρξαν τελείως διάφοροι ἐκείνων ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελοῦν σήμερον αἱ ὑπανεπτυγμένοι χώραι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως. Ἡ διαφορὰ τῶν ὡς ἄνω συνθηκῶν συνίσταται εἰς τοὺς ἀκολουθούτους βασικοὺς παράγοντας.

Α'. Πρῶτον, τὰ στατιστικὰ δεδομένα τῶν διαφόρων χωρῶν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ταῦτα διατυποῦνται δι' ἐκάστην χώραν κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, ἀποδεικνύουσιν ὅτι αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ τάξεις αἱ ἀσχοῦσαι ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ὑπῆρξαν αἱ βιομηχανικαὶ τάξεις εἰς τὰς χώρας τῆς Δύσεως. Ἀντιθέτως τὰ ὑφιστάμενα στατιστικὰ δεδομένα καταδεικνύουν ὅτι αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ τάξεις αἱ ἀσχοῦσαι ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, μέχρι σήμερον εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας τὰς εὐρισκόμενας εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσεως, εἶναι αἱ τάξεις τῶν εἰσαγωγῶν ἔξω βιομηχανικῶν προϊόντων, οἱ ἐγχώριοι ἔμποροι τῶν ἔξω βιομηχανικῶν προϊόντων, καὶ οἱ πλεονάζοντες παρασιτικοὶ ἔμποροι καὶ ἐπαγγελματίαι.

Ἐν ἐκ τῶν κριτηρίων τῆς ἀνεπτυγμένης (βιομηχανικῆς) οἰκονομίας ἀποτελεῖ ἡ χαμηλὴ ἀναλογία τῆς εἰσαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἡ ὑψηλὴ ἀναλογία τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν. Ἀντιθέτως ἐν ἐκ τῶν κριτηρίων τῆς ὑπανεπτυγμένης (γεωργικῆς) οἰκονομίας ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι ἡ πρώτη ὡς ἄνω ἀναλογία εἶναι πολὺ ὑψηλὴ ἐνῶ ἡ δευτέρα ὡς ἄνω ἀναλογία εἶναι πολὺ χαμηλὴ.

Ἐκ τῶν κριτηρίων τούτων προκύπτει ὅτι ἀπ' ἧς ἐποχῆς διατίθενται στατιστικὰ δεδομένα αἱ χώραι τῆς Δύσεως ἐμφανίζονται ἤδη ἀνεπτυγμέναι, δεδομένου ὅτι ἡ ἀναλογία τῆς εἰσαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν εἰσαγωγῶν διαπιστοῦται ἵσταν χαμηλὴ καὶ ἀντιθέτως ἡ ἀναλογία ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν σημαίνεται ἵσταν ὑψηλὴ.

Συγκεκριμένως ἡ ἀναλογία τῆς εἰσαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῆς εἰσαγωγῶν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀνῆλθε εἰς 6,6 % τὸ 1830, εἰς 5,2 % τὸ 1850 εἰς 10,1 % τὸ 1870, εἰς 11,7 % τὸ 1890, εἰς 19,7 % τὸ 1910 καὶ εἰς 21,6 % τὸ 1930. Εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἡ ἀνωτέρω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 16,9 ο/ο τὸ 1891 (ἔτος καθ' ὃ διατίθενται στατιστικὰ στοιχεῖα) εἰς 18,5 ο/ο τὸ 1910 εἰς 25,3 ο/ο τὸ 1930. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ ὡς ἄνω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 21,8 % τὸ 1872 (ἔτος καθ' ὃ διατίθενται στατιστικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν Ἠνωμένην Γερμανίαν), εἰς 23,6 % τὸ 1890, εἰς 16,1 % τὸ 1910 καὶ εἰς 17,3 % τὸ 1930. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀνωτέρω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 31,6 % τὸ 1926 (ἔτος καθ' ὃ διατίθενται στατιστικὰ στοιχεῖα), εἰς 42,2 % τὸ 1930, εἰς 44,4 % τὸ 1938, εἰς 40,4 % τὸ 1952 καὶ εἰς 45,8 % τὸ 1954 καὶ εἰς 47 % τὸ 1956. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων ἐμφαίνεται ὅτι ἀπ' ἧς ἐποχῆς διατίθενται στατιστικὰ δεδομένα δι' ἐκάστην χώραν ἡ ἀνωτέρω ἀναλογία ἐμφανίζεται χαμηλὴ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν (ἀπὸ 6,6 % τὸ 1830 μέχρι 21,6 % τὸ 1930), εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον (ἀπὸ 18,5 % τὸ 1891 μέχρι 25,3 % τὸ 1930) καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν (ἀπὸ 21,8 % τὸ 1872 μέχρι 17,3 % τὸ 1930). Ἀντιθέτως αὕτη σημειοῦται ὑψηλὴ εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα (42,2 % τὸ 1930).

Ὡσαύτως ἡ ἀναλογία τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν διαπιστοῦται, ἀπ' ἧς ἐποχῆς διατίθενται στατιστικὰ στοιχεῖα δι' ἐκάστην χώραν, ἵσταν ὑψηλὰ διὰ τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας καὶ ἵσταν χαμηλὰ διὰ τὰς ὑπανεπτυγμένας. Εἰδικώτερον εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ ἀνωτέρω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 73,6 % τὸ 1830, εἰς 69,8 % τὸ 1850, εἰς 50,8 % τὸ 1870, εἰς 53,3 % τὸ 1890, εἰς 55,3 % τὸ 1910 καὶ εἰς 63 % τὸ 1930. Εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον ἡ ὡς ἄνω ἀναλογία ἀνῆλθε εἰς 72 % τὸ 1891, εἰς 70 % τὸ 1910 καὶ εἰς 70 % τὸ 1930. Εἰς τὴν Γερμανίαν ἡ ἀναλογία αὕτη ἀνῆλθε εἰς 44,3 % τὸ 1872, εἰς 64,5 % τὸ 1890, εἰς 64,2 % τὸ 1910 καὶ εἰς 75,3 % τὸ

1930. Είς τὴν Ἑλλάδα αὐτὴ ἀνῆλθε μόνον εἰς 1,8 % τὸ 1928 καὶ 1930, εἰς 7,4 % τὸ 1952 καὶ 6,5 % τὸ 1954. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στατιστικῶν δεδομένων προκύπτει ὅτι ἀφ' ἧς ἐποχῆς διατίθενται στατιστικὰ δεδομένα δι' ἐκάστην χώραν, ἡ ὡς ἄνω ἀναλογία σημειοῦται λίαν ὑψηλὴ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας ὡς εἰς τὴν Γαλλίαν (μεταξὺ 73,6 % τὸ 1830 καὶ 63 % τὸ 1930), εἰς τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον (μεταξὺ 72 % τὸ 1891 καὶ 70 % τὸ 1930), εἰς τὴν Γερμανίαν (μεταξὺ 44,3 % τὸ 1872 καὶ 75,3 % τὸ 1930). Ἀντιθέτως αὐτὴ διαπιστοῦται λίαν χαμηλὴ εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας ὡς εἰς τὴν Ἑλλάδα (1,8 % τὸ 1930) ¹.

Τὰ ἀνωτέρω δεδομένα καταδεικνύουν ὅτι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ συγκεκριμένως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀφ' ἧς διατίθενται δι' ἐκάστην χώραν στατιστικὰ στοιχεῖα, αἱ χώραι τῆς Δύσεως ἐμφανίζουν ἀνεπτυγμένην, δηλονότι, βιομηχανικὴν οἰκονομίαν. Ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν χωρῶν τούτων ἐμφαίνεται μεταξὺ ἄλλων δεδομένων, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αὐταὶ παρουσιάζουν τ' ἀκόλουθα κριτήρια : Πρῶτον (α), ἡ χαμηλὴ ἀναλογία εἰσαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν εἰσαγωγῶν δηλοῖ ὅτι ἤδη ἀπὸ τοῦ 1830 διὰ τὴν Γαλλίαν, ἀπὸ τοῦ 1891 διὰ τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον καὶ ἀπὸ τοῦ 1872 διὰ τὴν Γερμανίαν, ἡ ἐγχώριος βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἐκάλυπτε σοβαρὸν ποσοστὸν τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ εἰς βιομηχανικὰ προϊόντα. Δεύτερον (β), ἡ ὑψηλὴ ἀναλογία τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν σημαίνει ὅτι ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ὑπῆρξε λίαν ἐνωρίς, σημαντικῆ.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως προκύπτει ὅτι ἤδη ἐνωρίς κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα εἰς τὰς χώρας τῆς Δύσεως, αἱ βιομηχανικαὶ τάξεις ὑπῆρξαν αἱ ἐπικρατοῦσαι τάξεις αἱ ὁποῖαι ἤσχουν κυριαρχοῦσαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Εἰς τὴν ἀπόλυτον ταύτην ἐξ ἀρχῆς ἐπικράτησιν τῶν βιομηχανικῶν τάξεων δέον ν' ἀποδοθῇ ὁ ὑψηλὸς βαθμὸς τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως.

Β'. Δεύτερον, αἱ χώραι τῆς Δύσεως ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος ἐμφανίζονται οἰκονομικῶς ἰσχυραὶ εἰς ἐπαρκῆ βαθμὸν ὥστε δὲν καθίστανται οἰκονομικῶς ὑποτελεῖς αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ κατὰ τοσοῦτον τρόπον ὥστε ὠρισμένοι χώραι νὰ εἶναι εἰς θέσιν ὅπως παρεμποδίζουν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν ἢ ὅπως ἐνισχύουν τὴν οἰκονομικὴν καθυστέρησιν ὠρισμένων ἄλλων χωρῶν. Τὸ γεγονὸς ὅτι αἱ χώραι τῆς Δύσεως ἤδη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος δὲν κατατάσσονται αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ εἰς οἰκονομικῶς κυριαρχούσας καὶ οἰκονομικῶς κυριαρχουμένας, οἰκονομικῶς ὑποτελεῖς, ἐπὶ πλέον, τὸ γεγονὸς

1. Βλ. Statistique générale de la France, Annuaire Statistique 1932 σελ. 107*, 108*, 408*. 410*, Statistical Year-Book of the League of Nations 1932-1933 σελ. 170-172. Στατιστικὴ τῆς Ἑλλάδος 1931, σελ. 434 καὶ 1933 σελ. 513 καὶ 1954 καὶ 1957.

ὅτι αἱ ἐπικρατοῦσαι οἰκονομικαὶ τάξεις, αἱ ἀσχοῦσαι ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἶναι αἱ βιομηχανικαὶ τάξεις (καὶ εὐδαμῶς αἱ τάξεις τῶν εἰσαγωγῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, αἱ τάξεις τῶν ἐγχωρίων ἐμπόρων τῶν προϊόντων τούτων, καὶ αἱ τάξεις τῶν πλεονάζοντων παρασιτικῶν ἐμπόρων) ἐξηγεῖ πλήρως τὸν ταχὺν ρυθμὸν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, ἥδη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος. Ἡ ροπὴ πρὸς οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως προκαλουμένη ἀπὸ τὰς ἐπικρατοῦσας βιομηχανικὰς τάξεις δὲν ἀντιμετώπισεν ἀποφασιστικὴν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Δύσεως, δεδομένου ὅτι εὐδεμῶς χώρα τῆς Δύσεως διετέλεσε εἰς κατάστασιν οἰκονομικῆς ὑποτελείας ἐναντι ἄλλης.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δεδομένων προκύπτει ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς, καθ' ὃν αἱ σύγχρονοι ὑπανεπτυγμέναι χώραι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως δύνανται νὰ διενεργήσουν τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν εἰς τὰ πλαίσια τῶν συνθηκῶν ὑφ' ἃς αὐταὶ διατελοῦν σήμερον κατ' ἀνάλογον διαδικασίαν καθ' ἣν διενήργησαν τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν αἱ χώραι τῆς Δύσεως κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, δὲν εὐσταθεῖ. Τούτο διότι αἱ οἰκονομικαὶ κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ συνθηκαί, ὑφ' ἃς ἐτετελέσθη εἰς τὸν 19ον αἰῶνα ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως, εἶναι ἐντελῶς ἀνόμοιοι πρὸς κείνας ὑφ' ἃς διατελοῦν σήμερον αἱ ὑπανεπτυγμέναι χώραι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὴν ζώνην ἐπιρροῆς τῶν χωρῶν τῆς Δύσεως.

II

Αἱ Γενικαὶ Ἀρχαὶ καὶ τὰ Μέτρα τῶν ὁποίων τὴν Ἐφαρμογὴν Προϋποθέτει ἡ Μεταβάσις τῆς ὑπαναπτύκτου Οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην

Ἡ μετάβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἔχει ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀκολουθῶν γενικῶν ἀρχῶν καὶ μέτρων :

21. Ἡ μείωσις τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως, ἥτις ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς αὐξήσεως τῆς ἀναλογίας τῆς παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν πραγματοποιεῖται διὰ τοῦ σχηματισμοῦ ὄχι μόνον τῆς ἐλευθέρως ἀποταμιεύσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀποταμιεύσεως.

Εἰς τὸν 19ον αἰῶνα καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ αἰῶνος ἐνθα ἰσχύει ἡ φιλελευθέρη οἰκονομία εἰς τὴν ὁποίαν ἐπικρατεῖ ὁ ἀτομικὸς τομεὶς, ἡ ἐλευθέρως ἀποταμιεύσις ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον μέσον μείωσεως τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως. Ἀλλὰ εἰς τὸν 20ὸν αἰῶνα τὴν φιλελευθέρην οἰκονομίαν διεδέχθη ἡ μικτὴ οἰκονομία ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν κρατικὸν καὶ τὰς ἀτομικῶν τομῶν. Εἰς τὴν μικτὴν οἰκονομίαν ἡ μείωσις τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως ἥτις ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας

τῆς ἐκβιομηχανίσεως, συντελεῖται ὄχι μόνον διὰ τῆς ἐλευθέρου ἀποταμιεύσεως ἀλλ' ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ἀποταμιεύσεως. Αἱ ἀκόλουθοι μορφαὶ ἀποτελοῦν τὴν τελευταίαν :

α) Ἐφαρμογὴ καταλλήλου φορολογικῆς πολιτικῆς συνισταμένης εἰς τὴν προοδευτικὴν φορολογίαν τῶν εἰσοδημάτων, τὴν ἐπιβολὴν ὀρισμένων παρακρατήσεων πρὸς τὸν σκοπὸν δημιουργίας πλεονασμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ διατεθειμένων εἰς δημοσίας ἐπενδύσεις κλπ.

β) Ἐφαρμογὴ δανειστικῆς πολιτικῆς ἐπιδιώκουσα τὴν ἔκδοσιν ἐκ μέρους τοῦ κράτους ἐθνικῶν δανείων εἰς τὴν ἐλευθέραν ἀγορὰν ἢ τὴν ἔκδοσιν ἀναγκαστικῶν δανείων ἢ τὴν ἐπιβολὴν παρακρατήσεων πρὸς τὸν σκοπὸν συσσωρεύσεως νέων κεφαλαίων ἐν ὄψει δημοσίων ἐπενδύσεων.

γ) Ἐφαρμογὴ καταλλήλου νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς ἀποσκοπούσης τὴν χρηματοδότησιν ἐπιχειρήσεων παραγωγῆς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν καὶ τὴν αὐξήσιν τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος χρησιμοποιοιμένης εἰς ἐπενδύσεις. Διὰ τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ τελευταία συντελεῖται ἡ μείωσις τῆς ἀναλογίας τῆς καταναλώσεως ἥτις ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τῆς αὐξήσεως τοῦ κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰς τὴν περίπτωσιν οἰκονομίας ἐν καταστάσει πλήρους ἀπασχολήσεως.

Εἰς τὴν σύγχρονον μικτὴν οἰκονομίαν τῆς Δύσεως ὁ ρόλος τῆς ἀναγκαστικῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὸν ἐφοδιασμὸν τῆς οἰκονομίας εἰς κεφάλαιον κατέστη λίαν σημαντικὸς καὶ ὑπερέβη εἰς μερικὰς χώρας ἐκείνας τῆς ἐλευθέρου ἀποταμιεύσεως.

22. Ἡ αὐξήσις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος χρησιμοποιοιμένου εἰς τὴν ἀπασχόλησιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν παραγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν δὲν ἀποτελεῖ ἀληθῆ πληθωρισμὸν.

Κατὰ τὸν σύγχρονον οἰκονομικὸν συλλογισμὸν, αὐξήσις τοῦ χρήματος ταχύτερα ἐκείνης τοῦ ὄγκου τῶν ἀνταλλαγῶν δὲν ἀποτελεῖ ἀληθῆ πληθωρισμὸν εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ οἰκονομία εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν ὑποἀπασχολήσεως. Συγκεκριμένως, δὲν ὑπάρχει ἀληθῆς πληθωρισμὸς εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ αὐξήσις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος χρησιμοποιοιμένου εἰς τὴν ἀπασχόλησιν τῶν ἀνθρώπων εἰς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις, ἐπιφέρει ἀνάπτυξιν τῆς παραγωγῆς ἔστω καὶ ἐὰν συνάμα διαπιστοῦται ὑψώσις τῶν τιμῶν ἥτις εἶναι μικροτέρα τῆς αὐξήσεως τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος λόγω τῆς παραλλήλου ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς. Ἀληθῆς πληθωρισμὸς ἰφίσταται μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν πλήρους ἀπασχολήσεως ἐνθα πᾶσα αὐξήσις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος προκαλεῖ ἀνάλογον ὑψώσιν τῶν τιμῶν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀποβαίνει ἀνέφικτος ἡ αὐξήσις τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς συνεπὲς ἀκριβῶς τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως ¹.

1. Βλ. Ἀνδρέου Σαουνάτσου : Ὁ J.M. Keynes καὶ ἡ γενικὴ θεωρία τῆς ἀπασχολήσεως.

23. Είς την σύγχρονον οικονομικήν πολιτικήν επιδιώκεται ως κύριος σκοπός ή επίτευξις της πλήρους απασχολήσεως και μόνον ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιτίθεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐπιδιώκεται παραλλήλως ἡ σταθερότης τοῦ συναλλάγματος, ἡ ἰσοσκέλις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος.

Κατὰ τὸν οικονομικὸν φιλευθερισμὸν τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ 20ου, κύριος σκοπὸς τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς ὑπῆρξεν ἡ σταθερότης τοῦ συναλλάγματος ἡ ἰσοσκέλις τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος. Ἡ ἐκ τῆς οικονομικῆς ταύτης πολιτικῆς προκαλουμένη περιοδικὴ πτώσις τῶν τιμῶν, οικονομικὴ κρίσις καὶ ἀνεργία ἐθεωροῦντο ὡς δευτερευούσης σημασίας ὡς ἀναπότρεπτος συνέπεια τῶν παρεκλίσεων τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς ὑγιούς οικονομικῆς πολιτικῆς, ὡς μία ὑγιᾶς οικονομικὴ ἐξυγιάνσις, ὡς μία ὑγιᾶς ἐκκαθάρισις τῶν ἀντικοινωνικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἐν γένει τῶν παρεκτροπῶν τῆς ὑψωτικῆς φάσεως.

Κατὰ τὴν σύγχρονον οικονομικήν σκέψιν σκοπὸς τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ πραγματοποιήσις τῆς οικονομίας τῆς πλήρους απασχολήσεως ἐπιτυγχανομένης δι' ὀρισμένης οικονομικῆς πολιτικῆς περιλαμβανομένης τὴν αὔξησιν τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος, τὴν πτώσιν τοῦ ἐπιτοκίου, τὴν ἐλαφρὰν ὑψωσιν τῶν τιμῶν κλπ., κατὰ τὴν σύγχρονον ἀντίληψιν ἡ σταθερότης τοῦ συναλλάγματος, ἡ ἰσοσκέλις τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος ἐμφανίζει δευτερεύουσαν σημασίαν ἐναντι τοῦ κυρίου σκοποῦ, καὶ δὲν ἐπιδιώκεται παρὰ ἐντὸς τῶν ὁρίων καὶ συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπουν τὴν ἐπίτευξιν τοῦ κυρίου σκοποῦ τῆς πλήρους απασχολήσεως¹.

24. Ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων τῆς παραγωγῆς ἀποβαίνει οικονομικῶς συμφέρουσα διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον μόνον ἐφ' ὅσον αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν οικονομίαν πλήρους απασχολήσεως. Μείωσις τῶν ἐξόδων παραγωγῆς προκαλοῦσα αὔξησιν τῆς ἀνεργίας, ἀποβαίνει οικονομικῶς ἐπιζημία διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Εἶναι εὐνόητον ὅτι μείωσις τῶν ἐξόδων παραγωγῆς, ἥτις ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἐπόλυσιν τοῦ ἐργαζομένου προσωπικοῦ τὸ ὅποιον παραμένει ἐν ἀνεργίᾳ συνε-

σχολήσεως τοῦ τόκου καὶ τοῦ χρήματος εἰς Ἐπιθ. Οἰκον. καὶ Πολιτ. Ἐπιστημῶν, Ἀπρίλιος—Σεπτέμβριος 1946. Ἐπίσης βλ. εἰς τὸ ἴδιον τεῦχος, μελέτας ἐπὶ τῆς Γενικῆς Θεωρίας τοῦ J. M. K., P. Χριστοῦλα, Δ. Τ. Δελιβάνη, Ἄνδρ. Κυρκιλίτη, Β. Δαμαλά καὶ Μ. Ν. Γουδῆ. Ὡσαύτως βλ. Ἄνδρ. Σαντίτσου, Εἰσαγωγή εἰς τὴν θεωρίαν τῶν οικονομικῶν διακυμάνσεων τῆς οικονομικῆς δραστηριότητος, εἰς Ἐπιστολάς, 1952—1953. Τεύχος 1—2.

1. Βλ. Γεωργίου Κολόμβου, Οἱ προσδιοριστικοὶ παράγοντες τῶν μεταβολῶν τοῦ γενικοῦ ἀπαιτήτου τῶν τιμῶν, εἰς Ἐπιθεώρησιν Οἰκον. καὶ Πολιτ. Ἐπιστημῶν Ἰούλιος 1956.

πεία ανεπαρκούς ζητήσεως ἐργασίας ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιχειρήσεων, εἶναι ἐπιζημία διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Εἰς τὴν σύγχρονον οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων παραγωγῆς θεωρεῖται οἰκονομικῶς συμφέρουσα διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αὕτη, οὔσα ἀποτέλεσμα ἐφαρμογῆς βελτιωμένων μεθόδων παραγωγῆς καὶ οἰκονομικῆς ὀργανώσεως, προκαλεῖ αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ ταυτοχρόνως τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἡ περίπτωσις αὕτη ἔχει ὡς προϋπόθεσιν τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομίας πλήρους ἀπασχολήσεως ἢ τοῦλάχιστον τὴν μὴ αὐξήσιν τῆς ἀνεργίας συνεπεία τῆς μειώσεως τῶν ἐξόδων παραγωγῆς. Ἀλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων παραγωγῆς συνεπιφέρει αὐξήσιν τῆς ἀνεργίας δὲν ἐπιτυγχάνεται τὸ μέγιστον τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον ἔστω καὶ ἐὰν αὕτη ὁδηγῇ εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, πρᾶγμα ἀμφίβολον εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν αὕτη προκαλεῖ σημαντικὴν ἀνεργίαν. Τοῦτο διότι ἡ αὐξήσις τοῦ εἰσοδήματος ὀρισμένων μελῶν τῆς κοινότητος ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν ἐκμηδένισιν ἢ τὴν σοβαρὰν μείωσιν τῶν εἰσοδημάτων ὀρισμένων ἄλλων μελῶν τῆς κοινότητος, πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἀθλιότητα τῶν ἀνέργων δὲν πραγματοποιεῖ τὸ μέγιστον τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Τὸ μέγιστον τοῦτο ἐπιτυγχάνει μόνον ἐφόσον ἡ αὐξήσις τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ὁδηγῇ εἰς μίαν ἀρμονικὴν διανομὴν τούτου μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς κοινότητος ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τότε μόνον πραγματοποιεῖ τὸ μέγιστον τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον ἐφόσον συνδυάζει τὴν οἰκονομικὴν πλευρὰν τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μετὰ τὴν κοινωνικὴν πλευρὰν τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως.

25. *Τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἐφαρμοζόμενον εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας ὁδηγῇ εἰς τὴν πολιτικὴν ἀντιμετώπισεως τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ξένων προϊόντων διὰ τῆς καταπίεσεως τῶν ἡμερομισθίων, πολιτικῆ ἤτις ἀντιβαίνει πρὸς τὸ μέγιστον τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον.*

Εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας ἐνθα ἡ δασμολογικὴ προστασία τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας δὲν εἶναι ἐπαρκῆς ἢ ἐνθα ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν καταβάλλονται προσπάθειαι ἐκ μέρους τῶν βιομηχανῶν ὅπως ἐπιτύχουν τιμὰς τῶν ἐγχωρίων προϊόντων δυναμένας περίπου νὰ ἀνταγωνισθοῦν τὰς χαμηλοτέραις τιμὰς τῶν ξένων προϊόντων διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐξευτελιστικῶν ἡμερομισθίων. Μὲ ἄλλας λέξεις αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν

δύνανται να επιτύχουν χαμηλὰς τιμὰς τῶν προϊόντων των καταβάλλουσαι σχετικῶς μεγάλα ἡμερομισθία συντελεῖα τῶν ἀρτιωτέρων μεθόδων παραγωγῆς καὶ πληρεστέρας ὀργανώσεως. Ἀντιθέτως εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας συχνὰ ἐπιδιώκεται ὅπως αἱ χαμηλότεραι τιμαὶ τῶν ξένων προϊόντων ἀντιμετωπισθοῦν μὲ ἀνταγωνιστικὰς τιμὰς τῶν ἐγχωρίων προϊόντων αἱ ὁποῖαι ἐπιτυγχάνονται διὰ καταθλιπτικῶς χαμηλῶν ἡμερομισθίων ἐξουδετεροῦντων ἐν μέρει τὴν ὑφωτικὴν ἐπίδρσιν τῶν χειρίστων μεθόδων παραγωγῆς καὶ ὀργανώσεως ἐπὶ τῶν ἐξόδων παραγωγῆς.

Ἄλλὰ ὡς ἀνεγράφη εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον σκοπὸς τῆς οικονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ πραγματοποίησις τοῦ μεγίστου τῶν οικονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Εἰς τὴν περίπτωσιν ὁμως καθ' ἣν τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν προκαλεῖ σημαντικῶς χαμηλὰ ἐπίπεδα ἡμερομισθίων πρὸς ἀντιμέτωπισιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ξένων προϊόντων, ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν ἐπιτυγχάνεται. Συνεπῶς, εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἀντιβαίνει πρὸς τὸν ὡς ἄνω σκοπὸν, τοῦ μεγίστου τῶν οικονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Ἀντιθέτως τὸ σύστημα τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας κατὰ τὸ μέτρον καθ' ὃ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐκβιομηχάνισις τῆς χώρας, ὁ σχηματισμὸς κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ, δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ μέγιστον τῶν οικονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς οικονομίας τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

26. Ἡ μετάβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἔχει ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν ὅτι τὴν πίεσιν πρὸς μείωσιν τῶν ἐξόδων παραγωγῆς δεόν νὰ διενεργήσῃ ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων βιομηχανῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους, ἀποκλειομένου τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ξένων βιομηχανῶν ὑπὸ ἀνίσους ὄρους, ὅστις ἀποτελεῖ διαταράσσοντα παράγοντα τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ἰποστηρίζεται ὅτι ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν βιομηχανῶν ὠθεῖ τοὺς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἀρτιωτέρων μεθόδων παραγωγῆς καὶ ὀργανώσεως. Συμφώνως πρὸς τὰ ἀναπτυχθέντα εἰς τὴν προηγουμένην παράγραφον 25 ἡ ἐπιδίωξις τῆς μεταβάσεως τῆς καθυστερημένης οικονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ἐπιβάλλει τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων βιομηχανῶν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Κράτους ἀποκλειομένου τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ὑπὸ ἀνίσους ὄρους τῶν ξένων βιομηχανῶν εἰς τὴν ἐγχωρίον ἀγορὰν ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν. Ἡ δασμολογικὴ προστασία τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας ἐπιδιώκει τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν ὄρων ὑφ' ἃν διεξάγεται ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ βιομηχανῶν ἀνηκόντων εἰς χώρας διαφόρου βαθμοῦ οικονομικῆς ἀναπτύξεως.

Τὸ ὕψος τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας τῆς ὑπανεπτυγμένης χώρας δέον νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν διαφορὰν τοῦ βαθμοῦ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀνταγωνιστικῶν χωρῶν, καθ' ὃ μέτρον ἐπιδιώκεται ὅπως ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν ξένων προϊόντων κατὰ τῶν ἐγχωρίων διεξάγεται ὑπὸ ἴσους ὁρους. Τοῦτο βεβαίως ἐφόσον ἐπιδιώκεται ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῆς καθυστερημένης χώρας.

Ἰπεστηρίχθη ὅτι διὰ τῆς δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας διαμορφοῦνται ὑψηλά ποσοστὰ ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν. Ὁ ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ τῶν ἐγχωρίων παραγωγῶν ἀποκλειομένων τῶν ξένων ὑπὸ ἀνίσους ὁρους, θέλει ὀδηγήσει εἰς τὴν μείωσιν τῶν ὡς ἄνω κερδῶν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῆς ὁποίας θέλει παραλλήλως συντείνει ἡ ἀκόλουθος διαδικασία:

27. Ἡ μείωσις τῶν ὑψηλοτέρων ποσοστῶν τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χώρας ἐν συγκρίσει πρὸς ἐκείνας τῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν δύνανται νὰ ἐπιτευχθῆ παραλλήλως πρὸς τὴν πλείον τῶν ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἐγχωρίων παραγωγῶν διὰ τῆς ἀκολουθοῦσας διαδικασίας: α) διὰ τῆς πραγματοποιήσεως κατὰ προσέγγισιν ἰσοδυναμίου ἰσχύος μεταξὺ ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν συνδικάτων παρομοίας πρὸς τὴν ὀφισταμένην εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας, ἥτις θέλει ὀδηγήσει εἰς τὴν διανομὴν τῶν σχηματισθέντων κερδῶν μεταξὺ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων, καὶ β) διὰ τῆς πραγματικῆς καταβολῆς τῶν φόρων τῶν ἐπιβληθέντων ἐπὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν παρομοίας πρὸς ἐκείνην ἥτις πραγματοποιεῖται εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας.

Διαπιστοῦται ὅτι τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν εἶναι ὑψηλότερον εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χώρας ἢ εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας. Τοῦτο προέρχεται: ἐκ τῶν δύο ἀκολουθῶν παραγόντων: Ὁ πρῶτος παράγων ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς οἰκονομικῶς καθυστερημένας χώρας τὰ ἐργοδοτικὰ συνδικᾶτα εἶναι κατὰ πολὺ ἰσχυρότερα τῶν ἐργατικῶν. Συνεπεία τῆς ἀνισότητος τῆς ἰσχύος τούτων τὰ σχηματιζόμενα ὑψηλά ἐπιχειρηματικὰ κέρδη δὲν διανέμονται μεταξὺ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων ὡς τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας. Ὄντως εἰς τὰς τελευταίας χώρας εἰς τὰς ὁποίας διαπιστοῦται μικροτέρα ἀνισότης τῆς ἰσχύος μεταξὺ ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν συνδικάτων, συντελεῖται, εἰς τὸ τέρας τῶν διαπραγματεύσεων καὶ ἀγώνων μεταξὺ τῶν δύο ἀντιμαχομένων συνδικάτων, σχετικὴ διανομὴ τῶν σχηματισθέντων κερδῶν μεταξὺ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων. Ἡ μετάβασις τῆς ὑπαναπτύκτου οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην ὀδηγεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἰσχύος τῶν ἐργατικῶν συνδικάτων ἐναντὶ τῶν ἐργοδοτικῶν, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς τὰ ἐργατικὰ συνδικᾶτα νὰ διεκδικήσων καὶ τελικῶς εἰς τὸ τέρας τῶν διαπραγματεύσεων καὶ ἀγώνων μεταξὺ

τῶν δύο ἀντιμωχόμενων συνδικάτων, νὰ ἐπιτύχουν τὴν σχετικὴν διανομὴν τῶν σχηματιζομένων ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν.

Δεύτερον παράγοντα περιορισμοῦ τῶν μεγάλων ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν ἀποτελεῖ ἡ πραγματικὴ καταβολὴ προοδευτικῆς φορολογίας ἐπὶ τούτων μεγαλύτεραν εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χῶρας ἢ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους. Ὁ παράγων αὗτος τῶν περιορισμῶν τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομικῶς καθυστερημένης χῶρας εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ Κράτος διαθέτει τὸ προϊόν τῆς ὡς ἄνω φορολογίας εἰς παραγωγικὰς ἐπενδύσεις.

Ὁ περιορισμὸς τῶν μεγάλων ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν διὰ τῶν δύο ὡς ἄνω μέσων: α) τῆς διανομῆς τούτων μεταξύ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν τάξεων, β) τῆς ἐπιβολῆς προοδευτικῆς φορολογίας ἐπὶ τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ἀκόλουθον εὐνοϊκὸν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα.

Ἡ βεβαιότης, ἐκ μέρους τῶν ἐργοδοτῶν, ἐξασφάλισις μεγάλων ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν μειώνει τὴν προσπάθειαν καὶ πρωτοβουλίαν πρὸς ἐφαρμογὴν βελτιωμένων μεθόδων παραγωγῆς καὶ ὀργανώσεως. Ἀντιθέτως ἡ ἀπειλὴ ἢ ἡ προοπτικὴ μειώσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν ἀναπτύσσει τὸ πνεῦμα πρωτοβουλίας τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐντείνει τὰς προσπάθειαις καὶ τὴν δραστηριότητα τούτων πρὸς ἐξέρεσιν τρόπων μειώσεως τῶν ἐξόδων παραγωγῆς ἐξαναγκάζουσα τούτους ὅπως προβοῦν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν βελτιωμένων μεθόδων παραγωγῆς καὶ ὀργανώσεως.

28. Τὸ πλεονέκτημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῆς ἐλευθερίας τῶν εἰσαγωγῶν, τὸ σονιστάμερον εἰς τὴν ἀναχαίτισιν τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν, ἐκμηδενίζεται διὰ τοῦ πολὺ σοβαρωτέρου μειονεκτήματος τοῦ σονισταμένου εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χῶρας εἰς τὴν ἀνακοπὴν τῆς ἐκβιομηχανίσεως τῆς χῶρας, τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀνεργίας καὶ τὴν ματαίωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῶν εἰσαγωγῶν προβάλλεται συχνὰ εἰς τὰς ὑπαναπτύκτους χῶρας τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο παρεμποδίζει τὴν ὑψωσιν τῶν τιμῶν, συντείνει εἰς τὴν νομοματικὴν σταθερότητα καὶ συνεπῶς ἀποτελεῖ οἰκονομικὸν πλεονέκτημα. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο ἤθελεν εἶναι βάσιμον ἐφ' ὅσον ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῶν εἰσαγωγῶν δὲν ὀδηγεῖ εἰς οἰκονομικῶς ἐπιζημίαις συνεπείαις ὑπερβαινοῦσας κατὰ πολὺ τὰ οἰκονομικὰ ὀφέλη τοῦ ὡς ἄνω πλεονεκτήματος. Πράγματι εἰς τὰς ὑπανεπτυγμένας χῶρας ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῶν εἰσαγωγῶν ἔχει ὡς ἀναπόφευκτὸν ἀποτέλεσμα τὴν ἐπικράτησιν εἰς τὴν ἐγχώριον ἀγορὰν τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων ἐναντι τῶν ἐγχωρίων καὶ συνεπῶς τὴν σύμπτυσιν καὶ ἀκόμη τὸν ἐκμηδενισμὸν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, τὴν ἀπόλυσιν μέρους τοῦ ἀπα-

σχαλούμενου προσωπικοῦ, τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἀνεργίας καὶ τὴν ματαίωσιν τῆς μεταβάσεως τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας εἰς ἀνεπτυγμένην. Ἡ σταθερότης ἢ ἀκόμη ἢ πτώσις τῶν τιμῶν πραγματοποιουμένη διὰ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἢ τῶν εἰσαγωγῶν εἰς τὰς καθυστερημένας χώρας ἀποτελεῖ πλεονέκτημα μόνον διὰ τοὺς εἰσαγωγεῖς ξένων προϊόντων καὶ διὰ τοὺς κατέχοντας σταθερὰ κεφαλαιουχικὰ εἰσοδήματα ἢ διὰ τοὺς ἀποζώντας ἐξ ἐμβασμάτων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Ἀντιθέτως ἡ ἐλευθερία αὕτη δύναται νὰ ἀποτελέσῃ οἰκονομικὸν μειονέκτημα διὰ τοὺς βιομηχάνους τοὺς ἐργαζομένους ἐπὶ μισθῷ ἢ ἡμερομισθίῳ. Πράγματι διὰ τοὺς βιομηχάνους πρωτεύουσαν σημασίαν ἐμφανίζει ἡ ἐξασφάλις τῆς ἐπεκτάσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ διὰ τοὺς ἐργαζόμενους ἡ ἐξασφάλις τῆς ἀπασχολήσεώς των ἥτις τοῖς ἀποδίδει τὰ μέσα διαβιώσεώς των. Διὰ τοὺς βιομηχάνους ἡ σύμπτυξις τῶν βιομηχανικῶν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ συνεπῶς ἡ μείωσις τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν καὶ διὰ τοὺς ἐργαζομένους ἐπὶ μισθῷ ἢ ἡμερομισθίῳ ἡ ἀπόλυσις ἐκ τῆς ἀπασχολήσεώς των καὶ συνεπῶς ἡ ἀπώλεια τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας εἰσοδημάτων, ἀποτελεῖ καταστρεπτικὸν γεγονός ἐνώπιον τοῦ ὁποῦτο ἡ σταθερότης ἢ ἀκόμη ἢ πτώσις τῶν τιμῶν ἐμφανίζει τελείως δευτερεύουσαν σημασίαν. Ἐπίσης διὰ τὸν ἀπειλούμενον ἐκ χρεωκοπίας βιομήχανον καὶ διὰ τὸν ἀνεργον τὸ πρωταρχικὸν γεγονός ἀποτελεῖ ἡ διατήρησις τῆς ἐπιχειρήσεώς του διὰ τὸν πρῶτον καὶ ἡ εὐρεσις ἐργασίας διὰ τὸν δεύτερον, τὸ δὲ ἐπίπεδον τῶν τιμῶν ἐμφανίζεται εἰς τούτους ὅλως παράπλευρον.

29. Ἐλαφρὰ ὕψωσις τῶν τιμῶν ἀντιστοιχοῦσα πρὸς κατάστασιν πλήρους ἀπασχολήσεως τῆς οἰκονομίας δύναται νὰ θεωρηθῇ οἰκονομικῶς πλέον συμφέρουσα διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον παρὰ ἡ σταθερότης ἢ ἡ πτώσις τῶν τιμῶν ὁδηγοῦσα τὴν οἰκονομίαν εἰς κατάστασιν ὑποαπασχολήσεως.

Ὁ οἰκονομικὸς βίος τῶν τελευταίων 150 ἐτῶν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κατάστασις πλήρους ἀπασχολήσεως τῆς οἰκονομίας ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐλαφρὰν ὕψωσιν τῶν τιμῶν καὶ ἀντιθέτως ἡ κατάστασις ὑποαπασχολήσεως τῆς οἰκονομίας ἀντιστοιχεῖ πρὸς πτώσιν ἢ ἀκόμη σταθερότητα τῶν τιμῶν. Τοῦτο διότι ἐλαφρὰ ὕψωσις τῶν τιμῶν ἀποτελεῖ ἰσχυρὸν κίνητρον ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ ὅτι ἀντιθέτως πτώσις τῶν τιμῶν προκαλεῖ ἀποθάρρυνσιν ταύτης, ἡ δὲ μακροχρόνιος σταθερότης τῶν τιμῶν ὁδηγεῖ εἰς χαλάρωσιν ταύτης καὶ πάντως εἰς ἔλλειψιν κινήτρου εὐρείας ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ ἐλαφρὰ ὕψωσις τῶν τιμῶν προκαλοῦσα μείωσιν τῶν πραγματικῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων ἀποβαίνει ἐπιζημία εἰς τὰς ἐργαζομένας τάξεις. Ἀλλὰ οἱ σκληροὶ ἀγῶνες τῶν ἐργατικῶν τάξεων κατὰ τὰ τελευταῖα 150 ἔτη εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας χώρας καταδεικνύουν ὅτι αὗται ἔχουν πλήρη ἐπίγνωσιν τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ πτώσις ἢ ἡ σταθερότης τῶν τριῶν δὲν εἶναι συμφέρουσα εἰς αὐτὰς καίτοι συνεπιφέρουν ὕψω

σιν ἢ σταθερότητα τῶν πραγματικῶν ἡμερομισθίων ἐφ' ὅσον αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς κατάστασιν ὑποαπασχολήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ ὅτι ἀντιθέτως ἐλαφρὰ ὑψώσεις τῶν τιμῶν εἶναι μᾶλλον συμφέρουσα εἰς αὐτάς καίτοι προκαλεῖ ἐλαφρὰν πτώσιν τῶν πραγματικῶν ἡμερομισθίων ἐφ' ὅσον ἐδηγεῖ εἰς κατάστασιν πλήρους ἀπασχολήσεως τῆς οἰκονομίας.

30. Ἡ διατήρησις τῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν καὶ τοῦ συναλλάγματος τουτέστι τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, ἀποβαίνει ἀνέφικτος ἀνευ τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς οἰκονομίας.

Ἄνεγρᾶφη ἀνωτέρω ὅτι σκοπὸς τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς πολιτικῆς εἶναι ἡ ἐπίτευξις τῆς οἰκονομίας τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως καὶ ὅτι μόνον ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ ἐπιδιώκεται παραλλήλως ἡ σταθερότης τοῦ συναλλάγματος, ἡ ἰσοσκέλισις τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος. Ἄλλὰ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἡ ὥς ἄνω νομισματικὴ σταθερότης εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου καὶ ὥς ἐκ τούτου προκαλεῖ σύμπτωξιν τῆς βιομηχανίας, ἐπέκτασιν τῆς ἀνεργίας, οἰκονομικὴν κρίσιν κλπ. αὕτη δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸ κοινωνικὸν ὄφελος, πρὸς τὸ μέγιστον τῶν οἰκονομικῶν ἱκανοποιήσεων διὰ τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Ἐξ ἄλλου εἰς τὴν περίπτωσιν οἰκονομικῆς κρίσεως ἀποβαίνει λίαν δυσχερῆς, ἐὰν μὴ ἀνέφικτος, ἡ διατήρησις τῆς νομισματικῆς σταθερότητος. Ὁ πραγματικὸς οἰκονομικὸς βίος εἰς τὰς διαφόρους χώρας καταδεικνύει ὅτι εἰς περιόδους σοβαρῶν οἰκονομικῶν κρίσεων καθίσταται ἀναπόφευκτος ἡ προσφυγὴ εἰς τὴν ἀναπροσαρμογὴν τοῦ συναλλάγματος. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἀνευ τῆς πραγματοποίησεως τῆς ἀνασυγκροτήσεως τῆς οἰκονομίας ἐμφανίζεται λίαν δυσχερῆς ἡ διατήρησις τῆς σταθερότητος τῶν τιμῶν καὶ τοῦ συναλλάγματος, τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἐγχωρίου προϊόντος.